ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5057 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 21/4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ՇԱԲԱԹ 2 ՐԷՃԷՊ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5057

درعلیه ده غلطه ده ﴿ آره‌ویك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է զրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20 — 20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՊԻՏՔ ՄԸ ՈՒՇ

Նպատից Ցանձնաժողովոյ առջի օրուան նստին մէջ, հինգուելով գաւառներէ հասած կարգ մը գրութեանց վրայ, անդամները դիտել տուին թէ «գիւղական դպրոցներու բաշխումը նոր կարգադրութեան մը կը կարօտի, ըստ որում գիւղի մը կամ քաղքի մը վարժարանին յատկացեալ դրամով կարելի պիտի ըլլայ աւելի կարեւոր վայրերու մէջ հաստատել դպրոցներ։»

Ինչպէս կը զգացուի այդ որոշումէն, Նպատից Ցանձնաժողովը խնդրին անդրադարձած է, գաւառներէ հասած կարգ մը նամակներու վրայ, որոնք Նպատի բաշխման անհաւասար եղանակը իրաւամբ մատնանիշ կ'ընէին իրեն։ Այդ նամակները կը յայտնէին նոյն ատեն թէ ինչ որ իրական պէտք մը էր տեղ մը՝ բոլորովին երեսի վրայ կը թողուէր, մինչդեռ ուրիշ տեղ մը՝ ուր պէտքը այնքան էական հանգամանքով մը չէր ներկայանար, կը Նպաստաւորուէր առատաւորէն։

Ես ինքս, այս միւնոյն կէտին վրայ, եւ ասկէ շատ ալ առաջ, կարծեմ չորս հինգ յօդուած մը գրած եմ։ Մասնաւորաբար չեշտած եմ քանիցս թէ Նպաստընկալ վարժարաններու համար եղած կարգադրութիւնները որչա՛փ թերի կողմեր կը ներկայացնեն, թէ հիմնապէս որչա՛փ անսորհուրդ կերպով ճամբայ եղած է Պարիզաբքարանը, անոնց մասնակարարութեան գործին մէջ։

Հոս՝ քաղքի մը մասը գտնուող տասը եւ աւելի դիւղերու մէջ միակ վարժարան մը անգամ գոյութիւն չէր ունենար, եւ Պարիզաբքարանը դանկ մը անգամ չէր սահմաներ անոնց համար, մինչդեռ անդին, իրարու քիթին տակ գտնուող ուրիշ գիւղեր իրենց առանձին վարժարանները կ'ունենային։ Ասոր մէջ, Նպաստից Ցանձնաժողովը յանցանք չունէր անշուշտ։ Առաջնորդ մը նամակ մը կը գրէր Պարիզաբքարան՝ Նպաստ խնդրելով սա կամ նա տեղին դպրոցներուն համար, եւ կամ առաջարկելով որ սա կամ նա տեղը վարժարաններ բացուին։ Պարիզաբքարանը իր կողմէ չէր քններ իսկ թէ եղած խնդրանքը իրապէս կը համապատասխանէ՞ մեջլաւայրին կրթական պահանջներուն, եւ Առաջնորդին խօսքին վստահելով կը յատկացնէր իր Նպաստը։ Ցանձնաժողովը, իր ունեցած իրաւասութեան ընդմէջ բերմանքով, ինք ալ իր կողմէ չէր՝ կրնար քննութեան մը ենթարկել եղած խնդրանքը, ու կը ստիպուէր վաւերացնել Պատրիարքարանի որոշումը։

* *

Նախորդ չորս-հինգ տարիներու միջոցին, ընդհանրապէս այս կերպով տրուեցան Նպաստները, որչափ կարօտութեանց, այնչափ մըն ալ վարժարաններու համար։ Արդիւնքը սա եղաւ որ հեռուներէ իրեն ուղղուած խնդրանքները գոհացնելով, Պարիզաբքարանը ժամանակ կամ առիթ չգտաւ իր կողմէ կատարուած քննութեամբ մը սուղելու կարօտութեանց եւ դէպքերու իրական ընոյթն ու աստիճանը։ Ասիկա անշուշտ բաշխման գործին ամէնէն մեծ սխալներէն մէկն էր, սխալ մը՝ որ իր առանձին մեղաւորը ունենալու կոչուած էր նոյն ատեն, եւ ունեցաւ ալ։

Հանդիպած Առաջնորդին խնդրանքը առանց քննութեան նկատի առնելուն համար, ամէն կողմէ պէտքեր, պահանջներ, կարօտութիւններ ներկայացուեցան Պատրիարքարանի, խառն ի խառն, մէկը միւսին ետեւէն, ընդհանրապէս ո՛չ անկեղծ խնդրանքներ։ այդ թո՛ւ ու բոհ՛ին մէջ, շատ բնական է որ անիրաւութիւններ տեղի ունեցան։ Դէպք ունեցողը չկրցաւ՝ եւ է գոհացում մը գտնել, պէտք չունեցողը տասնապատիկ ձեռնտուութեանց հանդիպեցաւ, եւ դժուար չէ անշուշտ գուշակել թէ շատ մըն ալ Առաջնորդներ կամ Տեղապահներ նպաստաւորուեցան ատկէ։

* *

Հիմա որ Նպաստից Ցանձնաժողովը կը ձգտի առանձին գործոն մարմնի մը հանգամանքն տիրանալ, եւ նպաստի ինչպէս նաեւ նոր կազմակերպութիւնի գաւառային արտնտանոցներու մասակարարութեան գործերը վարել իր իսկ պատասխանատուութեան տակ, կ'անդրադառնայ այդ երբեմնի սխալին, եւ կ'աշխատի դարմանել զայն՝ նորագոյն կարգադրութիւններով։

Այս մոածումը քիչ մը ուշ կը յայտնուի թէեւ, բայց կրկին ոչ ոք պատճառ պիտի ունենայ անոր չհամակրելու, նկատի առնելով այն օգուտը՝ որ առաջ պիտի գայ այդ մտածման գործադրութենէն։

Եւ Նպաստից Ցանձնաժողովը, իր արդի կազմակերպութեամբ, ամէն յոյս կը ներշնչէ թէ պիտի կարենայ իր գործին բարձրութեան հասցնել ինքզինքը, եւ կէտ առ կէտ գործադրել իր բոլոր որոշումները։ Պարագայ մըն է սա՝ որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ մեզի, եւ զոր սիրով կ'արձանագրենք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈԼՍԹՈՅԻՆ

Ֆրանսերէն Որքիւ sk sko Մոնս հանդէսին մէջ կարդացինք պատմութիւնը այցելութեան մը՝ զոր տիկին Թ. Բանձոն տուած էր Թոլսթոյի Եասնայա—Բոլիանայի այդ ծերունի նահապետին։

Ինչպէս գիտէ ընթերցողը, կոմս Թոլսթոյ, վերջին տասնեակներս, ծանր, հիւանդութեան մը ենթարկուեցաւ, որով ստիպուեցաւ Եասնայա—Բոլիանայի իր սեփական կալուածներէն հեռանալ ու Իրիմ երթալ, որուն կլիման աւելի նպաստաւոր էր իր առողջութեանը։ Հո՛ն, հեռու աշխարհային ժխորէ, հիւրընկալուեցաւ Պանենի կոմսուհիին ամարանոցը։

«Սիրաս յուսոյ ու երկիւղի մէջ կը տրոփէր—կ'ըսէ, տիկին Բանձոն—երբ կը խորհէի թէ՝ ի՞նչ տեսակ մարդու մը հետ պիտի տեսնուէի արդեօք։»

Թոլսթոյի, իր ապաքինման մէջ, աւելի ողջամիտ, մանաւանդ թէ, աւելի կորովի երեւցած է իր այցելուհիին՝ շատ դեղեցիկ քան իր ֆիզիքական նկարագիրը, որ տիւժենի կերպարան կը կ'արտայայտէր, զօրաւոր՝ բայց այլանդակ դէմք մը՝ ալեկոծիկ (fluvial) մօրուքով։ «Ձակատը—կ'ըսէ—տիկին Բանձոն—հոյակապ էր՝ խոհուն ու երեւակայուն, որուն ներքեւ թաւ ու փչուտ յօնքերը կէս մը կը ծածկէին իր աչքերուն մէջ փայլատակող հուրը, սակայն խօսուածքին յարափոփոխ եղանակէն՝ էն վարպետ կարիչներուն անգամ անմատչելի կը մնայ իր դիմադէմ դէմքին ստացած զղայնիկ հանդամանքը։ Իր ժպիտներուն մէջ կը նշմարուի անհուն բարեսրտութիւն մը, այնպէս որ՝ այդ մարդը իր ձորձկոնին (blouse) ներքեւ, շատ պատկառելի կերպարանք ունէր։

«Իր ամուսնոյն Թոլսթոյ կոմսուհիին պնդաղեղ հագուստը կոմսին հակապատկերը կը ներկայացնէր, սակայն շատ խելացի կին մըն էր եւ այրական լրջութեամբ կը կառավարէր իր տունը։ Թէպէտ համոզիւ չէր իր ամուսնոյն Թոլսթոյի ամէն գաղափարներուն, սակայն անոր վրատանգաւոր հիւանդութեան ժամանակ մեծ խնամք տարած էր։»

Տիկին Բանձոն, այս տեղ, Թոլսթոյ կոմսուհիին զուարճալի մէկ խօսքը կը յաւելու, որմէ կարելի է հետեւցնել անոր նկարագիրը։

«Երբ Թոլսթոյ կոմսին հետ ամուսնացայ—ըսեր է կոմսուհին—չա՛ռ հաճոյանէին իմ սովորութիւններս, կամովին կ'ընտրէի միշտ երկրորդ կարգի վագոնները նստիլ իմ ամէն ուզեւորութիւններուս ատեն, բայց կոմսը պարտաւորեց զիս որ առաջին կարգինները նստիմ. հիմա ալ կը պնդէ որ երրորդ կարգի վագոնները լաւագոյն են եղեր. ես ալ կ'ըսեմ իրեն—Չէ՛, սա չըլլար, ես նորէն երկրորդը կը նստիմ։»

Օր. Դագիան Թոլսթոյ իր հօրը գրագիրն է եղեր, տակաւին ո՛չ այնքան տարիքոտ, բայց յանձին կը ցուցնէ եղեր թէ իր կամքին տէր աղջիկ մըն է, բոլորովին յաւիտանուած իր հօրը՝ Թոլսթոյի գաղափարներովը։

Ընտանեկան սեղանին շուրջը շատ սիրով կը խօսակցի եղեր Թոլսթոյ, եւ տիկին Բանձոն կը հաստատէ թէ այդ գիտնական մարդը շատ խանդաւառ է գիտական տասնրութիւրդ դարու գրականութեան նկատմամբ, մասնաւորապէս Ռուսսոյին՝ որուն սրտով կը համակրի։

«Երբ խօսքը քննադատութեան շուրջ կը դառնայ—կ'ըսէ տիկին Բանձոն—իր գաղափարները կը սահմանէ ա՛յնպէս՝ ինչպէս որ ինքը ըմբռնած է, այսինքն, իւրաքանչիւր գաւառի լաւագոյն կողմերը նկարագրել ու մնացածը թողուլ, կարծիքներու սխալները ուղղել, ամէն տեսակ անճշդութիւնները երեւան հանել, կարելի եղածին չափ ամէնուն սրտին մէջ համակրութիւն արթնցնել, բայց, ամէն բանէ առաջ, մանաւանդ, կոչում ընել արդարութեան։»

Թոլսթոյի շատ հաճելի չի թուիր եղեր Ժորժ Սանը (1), սակայն Օքդավ Ֆէյլեէի (2) մասին դորովալիր յիշատակ մը կը պահէ։ Ի մասնաւորի համակրած է անոր Թեր ֆի Մեօրին։ Լաւաբ Ռոտի աշխատութիւնները կը գնահատէ ու կ'ըսէ որ անոր Սանս տը լա Վիճ շատ բարձր հանճարով գրուած է։ Երբ Պ. Բոլ Պուրժէի վրայ կը խօսի — կը յաւելու տիկին Բանձոն—Թոլսթոյ խիստ վատ համակրութիւն մը ցոյց կուտայ, բայց չէինք գիտեր թէ նոյն համակրութիւնը պիտի ունենայ, երբ անոր Էբաթին՝ ալ կարդայ։ Կը հիանայ Տիքենսի (3) վրայ ու շատ կը հաւնի Ժորժ Էլիոթի ընկերվարական զգացումներուն, սակայն երբ կարդը կուգայ Ֆիլիինկին՝ ա՛լ իր կիրքը չի կրնար զսպել, ո՛չ թէ անզլիացի սոյն գրագէտին պատերազմական խանդաւառ զգացումները կ'արհամարհէ, այլ ամէն հանճար անոր չի վերադրեր։

Թոլսթոյ, յետոյ, կը խօսի եղեր կրօնքի վրայ—անշուշտ իր ծանօթ եղանակովը— եւ տիկին Բանձոն այն ատեն կը դիտէ Թոլսթոյ կոմսուհիին բռնած դիրքը, որ այս կէտին մէջ բոլորովին հակառակ է եղեր իր ամուսնոյն։

Կոմսուհին—կը յաւելու—սերտիւ յարած է Օրթոտոքս եկեղեցիին. ան կ'ուզէ որ կեանքի էն հանդիսաւոր արարողութիւնները՝ ինչպէս, օրինակի համար, ծնունդ, ամուսնութիւն, մահ, օծութիւն մը ունենան։ Ցանկալով հանդերձ թէ մարդասիրութիւնը դերիվեր է ամէն բանէ, հաւատոյ վերաբերեալ արտաքին ձեւերուն հանդէպ ալ մասնաւոր յարգանք մը կը տածէ, այնչափ որ Թոլսթոյ երբ Ցարուքիւնը կը գրէր՝ իրեւ ընդօրինակող իր ամուսնոյն ձեռագիրներուն, մերժեց օրինակելու յիշեալ վէպին այն հատուածը որ Ս. Պատարագի խորհուրդին կը պատկանէր, ըստ որում չէր հաւնած Թոլսթոյի յայտնած դաղափարին։

Երբ կոմսուհին իր այս քաղաքութիւնը մեզի պատմեց—կ'ըսէ տիկին Բանձոն—աւելցուց միանդամայն թէ «լաւ ո՛ եւ է գոհացում մը գտնել, պէտք չունեցողը տասնապատիկ ձեռնտուութեանց հանդիպեցաւ, եւ դժուար չէ անշուշտ գուշակել թէ շատ մըն ալ Առաջնորդներ կամ Տեղապահներ նպաստաւորուեցան ատկէ։

* *

Հիմա որ Նպաստից Ցանձնաժողովը կը ձգտի առանձին գործոն մարմնի մը հանգամանքն տիրանալ, եւ նպաստի ինչպէս նաեւ նոր կազմակերպութիւնի գաւառային արտնտանոցներու մասակարարութեան գործերը վարել իր իսկ պատասխանատուութեան տակ, կ'անդրադառնայ այդ երբեմնի սխալին, եւ կ'աշխատի դարմանել զայն՝ նորագոյն կարգադրութիւններով։

Այս մոածումը քիչ մը ուշ կը յայտնուի թէեւ, բայց կրկին ոչ ոք պատճառ պիտի ունենայ անոր չհամակրելու, նկատի առնելով այն օգուտը՝ որ առաջ պիտի գայ այդ մտածման գործադրութենէն։

Եւ Նպաստից Ցանձնաժողովը, իր արդի կազմակերպութեամբ, ամէն յոյս կը ներշնչէ թէ պիտի կարենայ իր գործին բարձրութեան հասցնել ինքզինքը, եւ կէտ առ կէտ գործադրել իր բոլոր որոշումները։ Պարագայ մըն է սա՝ որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ մեզի, եւ զոր սիրով կ'արձանագրենք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

(1) Ժ. դարու Ֆրանսուհի վիպագիր մըն է։
(2) Վիպագիր, 1821–1890։
(3) Անգլիացի վիպագիր, 1812–1870։

Ս. ՖՐԻՍՏԱՓՈՐ ՎԱՆՔԸ

Բաղմիցս առիթներ ունեցած ենք այս վանքին վրայ անդրադառնալ եւ ինչպէս նաեւ նոր կազմակերպութիւնի գաւառային արտնտանոցներու մասակարարութեան գործերը վարել իր իսկ պատասխանատուութեան տակ, կ'անդրադառնայ այդ երբեմնի սխալին, եւ կ'աշխատի դարմանել զայն՝ նորագոյն կարգադրութիւններով։

Այս մոածումը քիչ մը ուշ կը յայտնուի թէեւ, բայց կրկին ոչ ոք պատճառ պիտի ունենայ անոր չհամակրելու, նկատի առնելով այն օգուտը՝ որ առաջ պիտի գայ այդ մտածման գործադրութենէն։

Եւ Նպաստից Ցանձնաժողովը, իր արդի կազմակերպութեամբ, ամէն յոյս կը ներշնչէ թէ պիտի կարենայ իր գործին բարձրութեան հասցնել ինքզինքը, եւ կէտ առ կէտ գործադրել իր բոլոր որոշումները։ Պարագայ մըն է սա՝ որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ մեզի, եւ զոր սիրով կ'արձանագրենք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈԼՍԹՈՅԻՆ

Ֆրանսերէն Որքիւ sk sko Մոնս հանդէսին մէջ կարդացինք պատմութիւնը այցելութեան մը՝ զոր տիկին Թ. Բանձոն տուած էր Թոլսթոյի Եասնայա—Բոլիանայի այդ ծերունի նահապետին։

Ինչպէս գիտէ ընթերցողը, կոմս Թոլսթոյ, վերջին տասնեակներս, ծանր, հիւանդութեան մը ենթարկուեցաւ, որով ստիպուեցաւ Եասնայա—Բոլիանայի իր սեփական կալուածներէն հեռանալ ու Իրիմ երթալ, որուն կլիման աւելի նպաստաւոր էր իր առողջութեանը։ Հո՛ն, հեռու աշխարհային ժխորէ, հիւրընկալուեցաւ Պանենի կոմսուհիին ամարանոցը։

«Սիրաս յուսոյ ու երկիւղի մէջ կը տրոփէր—կ'ըսէ, տիկին Բանձոն—երբ կը խորհէի թէ՝ ի՞նչ տեսակ մարդու մը հետ պիտի տեսնուէի արդեօք։»

Թոլսթոյի, իր ապաքինման մէջ, աւելի ողջամիտ, մանաւանդ թէ, աւելի կորովի երեւցած է իր այցելուհիին՝ շատ դեղեցիկ քան իր ֆիզիքական նկարագիրը, որ տիւժենի կերպարան կը կ'արտայայտէր, զօրաւոր՝ բայց այլանդակ դէմք մը՝ ալեկոծիկ (fluvial) մօրուքով։ «Ձակատը—կ'ըսէ—տիկին Բանձոն—հոյակապ էր՝ խոհուն ու երեւակայուն, որուն ներքեւ թաւ ու փչուտ յօնքերը կէս մը կը ծածկէին իր աչքերուն մէջ փայլատակող հուրը, սակայն խօսուածքին յարափոփոխ եղանակէն՝ էն վարպետ կարիչներուն անգամ անմատչելի կը մնայ իր դիմադէմ դէմքին ստացած զղայնիկ հանդամանքը։ Իր ժպիտներուն մէջ կը նշմարուի անհուն բարեսրտութիւն մը, այնպէս որ՝ այդ մարդը իր ձորձկոնին (blouse) ներքեւ, շատ պատկառելի կերպարանք ունէր։

«Իր ամուսնոյն Թոլսթոյ կոմսուհիին պնդաղեղ հագուստը կոմսին հակապատկերը կը ներկայացնէր, սակայն շատ խելացի կին մըն էր եւ այրական լրջութեամբ կը կառավարէր իր տունը։ Թէպէտ համոզիւ չէր իր ամուսնոյն Թոլսթոյի ամէն գաղափարներուն, սակայն անոր վրատանգաւոր հիւանդութեան ժամանակ մեծ խնամք տարած էր։»

Տիկին Բանձոն, այս տեղ, Թոլսթոյ կոմսուհիին զուարճալի մէկ խօսքը կը յաւելու, որմէ կարելի է հետեւցնել անոր նկարագիրը։

«Երբ Թոլսթոյ կոմսին հետ ամուսնացայ—ըսեր է կոմսուհին—չա՛ռ հաճոյանէին իմ սովորութիւններս, կամովին կ'ընտրէի միշտ երկրորդ կարգի վագոնները նստիլ իմ ամէն ուզեւորութիւններուս ատեն, բայց կոմսը պարտաւորեց զիս որ առաջին կարգինները նստիմ. հիմա ալ կը պնդէ որ երրորդ կարգի վագոնները լաւագոյն են եղեր. ես ալ կ'ըսեմ իրեն—Չէ՛, սա չըլլար, ես նորէն երկրորդը կը նստիմ։»

Օր. Դագիան Թոլսթոյ իր հօրը գրագիրն է եղեր, տակաւին ո՛չ այնքան տարիքոտ, բայց յանձին կը ցուցնէ եղեր թէ իր կամքին տէր աղջիկ մըն է, բոլորովին յաւիտանուած իր հօրը՝ Թոլսթոյի գաղափարներովը։

Ընտանեկան սեղանին շուրջը շատ սիրով կը խօսակցի եղեր Թոլսթոյ, եւ տիկին Բանձոն կը հաստատէ թէ այդ գիտնական մարդը շատ խանդաւառ է գիտական տասնրութիւրդ դարու գրականութեան նկատմամբ, մասնաւորապէս Ռուսսոյին՝ որուն սրտով կը համակրի։

«Երբ խօսքը քննադատութեան շուրջ կը դառնայ—կ'ըսէ տիկին Բանձոն—իր գաղափարները կը սահմանէ ա՛յնպէս՝ ինչպէս որ ինքը ըմբռնած է, այսինքն, իւրաքանչիւր գաւառի լաւագոյն կողմերը նկարագրել ու մնացածը թողուլ, կարծիքներու սխալները ուղղել, ամէն տեսակ անճշդութիւնները երեւան հանել, կարելի եղածին չափ ամէնուն սրտին մէջ համակրութիւն արթնցնել, բայց, ամէն բանէ առաջ, մանաւանդ, կոչում ընել արդարութեան։»

Թոլսթոյի շատ հաճելի չի թուիր եղեր Ժորժ Սանը (1), սակայն Օքդավ Ֆէյլեէի (2) մասին դորովալիր յիշատակ մը կը պահէ։ Ի մասնաւորի համակրած է անոր Թեր ֆի Մեօրին։ Լաւաբ Ռոտի աշխատութիւնները կը գնահատէ ու կ'ըսէ որ անոր Սանս տը լա Վիճ շատ բարձր հանճարով գրուած է։ Երբ Պ. Բոլ Պուրժէի վրայ կը խօսի — կը յաւելու տիկին Բանձոն—Թոլսթոյ խիստ վատ համակրութիւն մը ցոյց կուտայ, բայց չէինք գիտեր թէ նոյն համակրութիւնը պիտի ունենայ, երբ անոր Էբաթին՝ ալ կարդայ։ Կը հիանայ Տիքենսի (3) վրայ ու շատ կը հաւնի Ժորժ Էլիոթի ընկերվարական զգացումներուն, սակայն երբ կարդը կուգայ Ֆիլիինկին՝ ա՛լ իր կիրքը չի կրնար զսպել, ո՛չ թէ անզլիացի սոյն գրագէտին պատերազմական խանդաւառ զգացումները կ'արհամարհէ, այլ ամէն հանճար անոր չի վերադրեր։

Թոլսթոյ, յետոյ, կը խօսի եղեր կրօնքի վրայ—անշուշտ իր ծանօթ եղանակովը— եւ տիկին Բանձոն այն ատեն կը դիտէ Թոլսթոյ կոմսուհիին բռնած դիրքը, որ այս կէտին մէջ բոլորովին հակառակ է եղեր իր ամուսնոյն։

Կոմսուհին—կը յաւելու—սերտիւ յարած է Օրթոտոքս եկեղեցիին. ան կ'ուզէ որ կեանքի էն հանդիսաւոր արարողութիւնները՝ ինչպէս, օրինակի համար, ծնունդ, ամուսնութիւն, մահ, օծութիւն մը ունենան։ Ցանկալով հանդերձ թէ մարդասիրութիւնը դերիվեր է ամէն բանէ, հաւատոյ վերաբերեալ արտաքին ձեւերուն հանդէպ ալ մասնաւոր յարգանք մը կը տածէ, այնչափ որ Թոլսթոյ երբ Ցարուքիւնը կը գրէր՝ իրեւ ընդօրինակող իր ամուսնոյն ձեռագիրներուն, մերժեց օրինակելու յիշեալ վէպին այն հատուածը որ Ս. Պատարագի խորհուրդին կը պատկանէր, ըստ որում չէր հաւնած Թոլսթոյի յայտնած դաղափարին։

Երբ կոմսուհին իր այս քաղաքութիւնը մեզի պատմեց—կ'ըսէ տիկին Բանձոն—աւելցուց միանդամայն թէ «լաւ ո՛ եւ է գոհացում մը գտնել, պէտք չունեցողը տասնապատիկ ձեռնտուութեանց հանդիպեցաւ, եւ դժուար չէ անշուշտ գուշակել թէ շատ մըն ալ Առաջնորդներ կամ Տեղապահներ նպաստաւորուեցան ատկէ։

* *

Հիմա որ Նպաստից Ցանձնաժողովը կը ձգտի առանձին գործոն մարմնի մը հանգամանքն տիրանալ, եւ նպաստի ինչպէս նաեւ նոր կազմակերպութիւնի գաւառային արտնտանոցներու մասակարարութեան գործերը վարել իր իսկ պատասխանատուութեան տակ, կ'անդրադառնայ այդ երբեմնի սխալին, եւ կ'աշխատի դարմանել զայն՝ նորագոյն կարգադրութիւններով։

Այս մոածումը քիչ մը ուշ կը յայտնուի թէեւ, բայց կրկին ոչ ոք պատճառ պիտի ունենայ անոր չհամակրելու, նկատի առնելով այն օգուտը՝ որ առաջ պիտի գայ այդ մտածման գործադրութենէն։

Եւ Նպաստից Ցանձնաժողովը, իր արդի կազմակերպութեամբ, ամէն յոյս կը ներշնչէ թէ պիտի կարենայ իր գործին բարձրութեան հասցնել ինքզինքը, եւ կէտ առ կէտ գործադրել իր բոլոր որոշումները։ Պարագայ մըն է սա՝ որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ մեզի, եւ զոր սիրով կ'արձանագրենք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ԲԱՂԷՃԻ ՄԷՋ

Ճիշդ կը բոլորին երկու տարիներ, յորում Բաղէշի ազգ. վարժարաններ մուցան, ունենալով կեդրոնական ուսումնարան մը՝ վեց դասընթացներու ծրագրով եւ առաջին տարին երեք ու վերջինն ալ չորս թաղային ծաղկոցներ, իբր օժանդակ կեդրոնականին։ Դործը զովելի նպատակով ընդդրկուելու նախապէս, այլ ոչ պէտք եղած հեռատեսութեամբ ու ամրապինդ կռուանի մը վրայ հաստատելով զայն։ Արդարեւ, Բաղէշի անջատ թաղերն ու տեղական անմպատ հանգամանքները, այլազաւան տարրերու կրթական հաստատութիւններու յարաձուն մրցումները, քառորդ դարէ ի վեր պարապ տեղը վատնուած դրամները եւ մանաւանդ դրամական տագնապի բերումները, թելադրեցին պահիկ մը նախորդ Առաջնորդ Զիլինկիրեան վարդապետը եւ պաշտօնական մարմիններն ալ տեսակ մը մարդահամայական գործիներու մարմնացումն էին. որով կրթական գործը կը մնար խարխուլ հիմերու եւ անկայուն կռուանի մը վրայ, ոչար իր խաբսիին վրայ, բարձր ու վսեմ իր սկզբունքին եւ նպատակին մէջ։

Ահա՛ այդ պատճառներով՝ մեր երկամեայ թղթակցութիւններու վերաբերումներն ալ երկդիմի էին, այն է գովեստ ու քաջալերութիւն կրթական նպատակին եւ երկչոտ վերապահութիւն՝ հանդէպ միջոցներուն ու գործադիրներուն։ Զիլինկիրեան վարդապետը պատասխանատուութիւնը իր վրայ ստանձնելով՝ աղքատներու համար եկած նպաստի դումարէն յիսուն օսմ. ոսկի յատկացուց վարժարաններու միութեան գործին, հաւանական պիւտէի բացը լեցնելու նպատակաւ։ Առաջին սխալքայը անկէ սկսաւ, զի այդպիսի նպաստաւորում մը ամէն տարուոյ համար չէր, հետեւաբար յիսուն օսմ. ոսկին ծառայեց իբր պատրանք, աշակերտներու թիւակները նուազագոյնի դրութեամբ հաշուելուն, տեղական միջոցներուն սահմանափակման ու տեսակէտով մըն ալ ձրի վարժեցնելու յոռի դրութեան եւն. եւն. երկրորդ՝ յիսուն օսմ. ոսկին պիւտէին իբր հիմ լռնելով, եկեղեցապատկան հաստատուն կալուածներու հասոյթներէն նըշուազ քանակութեամբ նպաստներ որոշուեցան եւ ատոնց գանձումները օրինական պայմաններու ներքեւ չդրուեցան, այնպէս որ գանուեցան եկեղեցիներ, որոնք կամ ամբողջապէս եւ կամ մասնակի գեղչեր ըրին վճարուելիք գումարներէն, բան մը որ ապագային օրինակ եւ քաջալերութիւն պիտի ըլլար նոյն ընթացքն չշեղելու համար. երրորդ՝ Զիլինկիրեան վարդապետ դպրոցական լեզուէ հասկցող Առաջնորդ մը չէր, թեքումներ ունէր միանդամայն այս կամ այն թելադրութիւններուն. ուստի եւ առաջին տարին որչափ որ վարժարանները փայլուն սկզբնաւորութիւն մը ունեցան, ուսուցչական սկզբունքի վէճերն ալ սակայն անպակաս եղան։ Անտարակոյս ասի ալ իր տեսական տիւռը հետեւանքները պիտի ունենար ապագային. հուսկ ուրեմն կային ուսուցիչներ ալ, որոնք տեղացիական հանգամանքներով զօրացած՝ կը հակառակէին դպրոցներու միութեան գաղափարին ու ժողովրդական մէջ իրենց կրթական հակամիութենական սկզբունքները կը տարածէին, միամիտ դասակարգը պղտոցնելով եւ սարսուցանելով վարժարաններէն։

Այս եւ այս կարգի մէկ քանի կարկառուն նախագիծերը ցայտուն հաստատութիւններ են մեր ակնարկութիւններուն թէ դպրոցներու միութեան գովելի գործը չատ թեթեւութեամբ ըռնուած եւ հաստատուն հիմնադրութեամբ մը չէր սկսուած, որու մասին Արեւելքի այս էջերը ստէպ արձագանգ եղած են։ Ասով հանդերձ, դպրոցներու առաջին չրջանը թէ՛ բարոյապէս եւ թէ նիւթապէս արդիւնաւոր անցաւ, զի կեդրոնացման դրութիւնը իր մէկէ աւելի ներոյժ առաւելութիւններովը սատարեց վարժարաններու միօրինակ ծրագրով ընթանալուն եւ աշակերտներու հրամայական յառաջդիմութիւններուն, զորս հաճութեամբ արձանագրեցինք նախորդ տեղեկագրի քննութիւններէն ետքը։ Պիւտճէն ալ երբեք բաց չունեցաւ։ Զիլինկիրեան վարդապետ առաջնորդութենէ հրաժարական տալով՝ անդարձ մեկնեցաւ, ժողովականներու հետ դժուած վիճակի մէջ. դպրոցներու միութեան գործն ալ իր հետ տարած պիտի ըլլար, եթէ, արդարը ըլլալու համար ընենք, Բաղաքական ժողովի անդամները ի հեռուս Զիլինկիրեանի, փարած չըլլային կրթական միութեան գործին եւ չերաշխաւորէին պիւտճէն։ Մենք թողլով նկատառումներու հայեցակէտները, սաչափ ընենք որ միացեալ վարժարանները ու կեդրոնականը՝ իրենց երկրորդ չրջանի գոյութիւնը պարտեցան Բաղաքական ժողովի. իսկ վարժարաններու համար կարգուած Ուսումնական Խորհուրդը իր անուանական գոյութիւնն ունեցաւ միայն, ո՛չ ծրագրի եւ ո՛չ աշակերտներէն դրամ գանձելու խառնուեցաւ. կանոնաւոր եւ ոչ մէկ նիստ ունեցաւ եւ աւելի պիտի զարմանայ ընթերցողը, երբ յայտարարենք թէ ամբողջ տարուոյն մէջ, 1901 սեպտեմբեր 1էն մինչեւ 1902 սեպտեմբեր 1, մէկ անգամ միայն այցելած են վարժարանները Ուսումնական Խորհուրդի անդամները. այս տողերը գրողին որչափ որ անձնական բարեկամները եղած ալ ըլլան, տատամսելով կ'արձանագրենք այս տողերը եւ կը դատապարտենք իրենց խորին անտարբերութիւնը։ Այդ Խորհուրդին անդամները, եթէ բաղմաղաղ վիճակ մը ունէին, կարող էին նախապէս հրաժարիլ. եթէ դպրոցներու վիճակէն եւ ուսուցիչներէն գոհ չէին, կարող էին փոփոխութիւններ մացնել եւ որ ի կարգին իրենց պաշտօնի արամադրութիւնն ի գործ դնել եւ ոչ թէ պահել ամբողջ տարի մը անուանական տիտղոս մը, որ մէկէ աւելի պատճառներով իրենց դատապարտութեան կնիքն ու պարտը ըլլալու. տանմանուած էր։ Տնօրէնը միս մինակ հաւաքած է աշակերտներու թիւակները, վարած է հինգ վարժարաններ՝ օրական հինգ ժամ դասախօսութիւն ընելու պայմանաւ. եւ յաջողած է 6500 ղրուշ իբր թիւակ գանձել, նախորդ տարուան վրայ դրեթէ 1000 ղրուշ աւելի։

Բաղէշ ՆԱՐԳԻՏ
(Մնացեալը յաջորդով)

ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (28)

ՌՕԶ-ՎԻՔԹՈՐ-ՄԱՐԿՈՒԻԹ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Ը

—Ճիշդ չէ ըսածդ։

—Ճիշդ չէ՞ մի... չամբանեա խմեցիր ու հաստաններ կերար։ Սրահին մէջ ասանձին կը դտնուէիք. մէջէդ դրկեց քեզ եւ համբուրեց։

—Սուտ է բոլորովին։

—Բայց տեսայ ձեզ երկուքդ ալ։ Նոյն իսկ ոլոռ մը արձակեցի անոր այտին վրայ եւ ուրիշ ոլոռ մը ձեռքին։

—Ո՞ւր կը դտնուէիր դուն։

—Դիմացի տան մէջ, բարեկամներու ընկերակցութեամբ։

—Այդ բարեկամներդ չրջաղդեստ կը կրէին։

—Ինչ ըսել կ'ուզես։

—Ճիշդ չէ ըսածդ։

—Ճիշդ չէ՞ մի... չամբանեա խմեցիր ու հաստաններ կերար։ Սրահին մէջ ասանձին կը դտնուէիք. մէջէդ դրկեց քեզ եւ համբուրեց։

—Սուտ է բոլորովին։

—Բայց տեսայ ձեզ երկուքդ ալ։ Նոյն իսկ ոլոռ մը արձակեցի անոր այտին վրայ եւ ուրիշ ոլոռ մը ձեռքին։

—Ո՞ւր կը դտնուէիր դուն։

—Դիմացի տան մէջ, բարեկամներու ընկերակցութեամբ։

—Այդ բարեկամներդ չրջաղդեստ կը կրէին։

—Ինչ ըսել կ'ուզես։

Ռօզի եւ Ժաքի ալիքերը իր

Արտաքին Լուրեր

ՊՈՒԷՐ ՊԵՏԵՐԸ

Պոեր զօրավարները Գերմանիոյ մէջ.— Վիլհելմ կայսրը.— Ունկնդրութիւն մը.— Տեվէթի հեռեռումը.— Պէրլինի եւ Լոնտոնի թերթերը :

Պրիւսել, 29 սեպտ. — Էնճէբանցոս Պէյժ ծանուցած էր թէ պոէր զօրավարները հոկտ. երկրորդ կէսին Գերմանիա պիտի ժամանեն եւ Վիլհէլմ կայսէրն ունկնդրութիւն մը պիտի խնդրեն։ Տէվէթ զօրավարը Լա Հէյէն սեպտ. 29 թուականով սա հեռագիրը ուղղեց նոյն լրագրին. —«Մեծ ցաւով կարդացի ձեր լրագրին 272 թիւին մէջ զեկոյց մը Գերմանիա կատարելիք մեր ուղեւորութեան մասին։ Ատոնց ամէնքն ալ կանխակալ են։ Բան մը որոշուած չէ. այդ բոլոր զեկոյցները մեր գործին կը վնասեն։ Ուստի կը խնդրեմ որ Գերմանիա կատարելիք մեր ուղեւորութեանը մասին բան մը չհրատարակէք։ Այնքան հոգածու եղաք մեր դատին որ վտակ եմ թէ իմ խնդիրքս նպաստաւոր ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ։» Այդ լուրը թէեւ կանխակալ կը նկատուի, բայց պէտք է դիտել թէ գերմանական կարգ մը լրագիրներ, նոյն իսկ էպաշտօնականները, նպաստաւոր ընդունելութիւն մը ըրին անոր։ Բոսք, էպաշտօնական Թերթը, կ'ըսէ.—«Հաւանօրէն որ եւ է արգելք պիտի չըլլայ պոէր զօրավարներու ընդունուելուն Վիլհէլմ կայսեր կողմէ։ Հանրային կարծիքը մեծ ուրախութեամբ պիտի ընդունի՝ պոէր զօրավարներուն եւ պոէր ազգին եղած պատիւները։» Քէօլնիշէ Զայթունկի կ'ըսէ թէ կայսրը հաւանաբար պիտի չնորհէ պոէր զօրավարներուն կողմէ խնդրուած ունկնդրութիւնը։ Լոխալ Անցայկլր կ'ըսէ թէ ունկնդրութիւնը չնորհուած է եւ թէ լուրը մեծ ուրախութեամբ պիտի խնայուի ամբողջ Գերմանիոյ մէջ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ ունկնդրութիւնը պիտի ապացուցանէ որ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին առնն գերման կառավարութեան ընթացքը բնաւ ներշնչուած չէր Պոէրներու նկատմամբ թշնամութենէ մը։ Վիլհէլմ կայսրը միշտ գոված է Պոէրներուն զինուորական մեծ յատկութիւններուն։ Պէրլինի մէջ այնպէս կը նկատուի թէ այդ ունկնդրութիւնը Անգլիոյ մէջ գժգոհութիւն առաջ պիտի չբերէ։

—Սքանցարս կ'ըսէ թէ կրնայ ըլլալ որ Գերմանիոյ կայսրը մտադիր եղած ըլլայ ընդունելու պոէր զօրավարները, բայց այդ պարագային ատոնք պէտք է կայսեր ներկայացուին Պէրլինի անգլիական դեսպանին միջոցաւ։ Հակառակ պարագային, Անգլիա իրաւունք պիտի ունենայ գանգատիլ քաղաքավարական այդ թերութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՒՆԵՐ

Սր Մ. Հիխս Պիչի ճառը.— Պոեռները.— Անգլիոյ արտաքին հաղթականութիւնը.— Պատերազմական նախարարութիւնը.— Զեբրոյս Ընկերութիւնը :

Լոնտոն, 29 սեպտ.— Սր Մ. Հիքս Պիչ, երէկ, Պրիսթոլի իր ընտրողներուն առջեւ ճառ մը խօսելով հաւանական նկատեց թէ Պոէրները եթէ մոկ չընեն ցամաքային Եւրոպայի մէջ իրենց տրուած դէշ խորհրդներուն, հարաւային Ափրիկէ պիտի կրնայ ինքնօրինութիւն վայելել մտաւոր ապագայի մը մէջ։ Անգլիոյ ելմտական կացութեանը վրայ խօսելով՝ ատենաբանը ըսաւ թէ պատճառ մը չի տեսներ նաւային պաշտպանութեան յաւելումին եւ թէ Անգլիա իր զօրաւոր նաւատորմովը դեռ կրնայ զեղչել բանակին սահմանուած վարկերը։ Սր Մ. Հիքս Պիչ յարեց թէ Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը պիտի ըլլայ սա առածը.—«Ինչ որ կ'ուզէք որ ուրիշները ձեզի ընեն, դուք ալ նոյնը ըրէք անոնց։» Ատենաբանը խստիւ քննադատեց պատերազմական նախարարութեան վարչական դրութիւնը եւ պէտք ցոյց տուաւ անոր վերակազմութեանը։

—Տէյլի Մէյլ բացարձակապէս կը հերքէ Լոնտոնի մէջ եղած այն զրոյցը թէ կառավարութիւնը ձեռք անցուցած ըլլայ Զէրբրոյ Ընկերութիւնը։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԴՈՒՆԵՐ

Ռուս եկեղեցին.— Ռուսերէնական պայմանադրութիւնը.— Թունկ-Զաուի վարժարանը։

Լոնտոն, 29 սեպտ.—Հռոմէն կը հեռագրեն Տէյլի Քրոնիքիի թէ Զէն-Սիի կաթոլիկ եպիսկոպոսը վերջերս Հռոմ ժամաներ է։ Եպիսկոպոսը յայտարարեր է Պապին թէ ռուսերէնական գաղտնի պայմանադրութեան մէկ յօդուածը օրինաւոր ռուս եկեղեցին կարգ մը արտօնութիւններ կուտայ զորս քրիստոնեայ միւս եկեղեցիները չունին։ Լէօն ԺԳ. Պապը մտադիր է ուղղակի Ռուսիոյ կայսեր դիմել՝ այդ յօդուածը վերցնելու համար։

Բէրլին, 30 սեպտ.—Երէկ կատարուեցաւ վերաբացումը Թունկ-Զաուի վարժարանին, որ 1900ին քանդուած է եւ ուր 145 քրիստոնեաներ մարթուած էին։ Բացման արարողութեան ներկայ գտնուեցան քանդուած պաշտօնատարներ եւ ութ հազար Զինուցիներ, որոնք Պոքսըրներու շարժման մասնակցած էին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՈՒՆԵՐ

Նիհոյա կայսեր բանախօսութիւնը.— Պալթիկի ճաւարանին գործաւորները.— Մոնթէպէլլո կոմսը։

Բեռլրսպուրգ, 29 սեպտ.— Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Նիքոլա Բ. կայսեր մէկ կարճ բանախօսութիւնը զոր սեպտ. 25ին արտասանեց Պալթիկի նաւարանին գործաւորներուն մէկ պատուիրակութիւնը ընդունած ատեն։ Բնիսաս Սուվարով նոր զրահաւորին ծով իջուցուելուն առթիւ։ Աւանդական հայը ուզը կայսեր մատուցուելէ եւ թը, պատուիրակութիւնը ուղերձ մը յանձնեց, որուն սապէս պատասխանեց Զարը.— «Շնորհակալ եմ ձեր հացին ու աղին համար։ Նաեւ ձեր յայտնած զգացումներուն համար։ Շարունակեցէք աշխատիլ պարկեշտօրէն։ խաղաղասէր եղէք։ Համոզուած եմ, եղբայրներ, թէ միշտ պիտի պաշտպանէք Պալթիկի նաւագործարանները։ լաւ համաձաւ։»

—Նիքոլա կայսրը Լիվատիայէն վերադառնալուն պէս, Բեռեբրսպուրգի ֆրանսականնախորդ դեսպան Մոնթէպէլլո կոմսը իր հրաժեշտի գիրերը պիտի մատուցանէ։ Կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ կայսրը Ս. Անտրէ պատուանշանին մեծ խաչը պիտի տայ Մոնթէպէլլո կոմսին՝ այսինքն ամէնէն աւագ պատուանշանը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Ռուզվէլթի հիւանդութիւնը.— Պատերազմական նախարարը.— Լինչի օրէնքը։

Ուաշինկթըն, սեպտ.— 22 Նախագահ Ռուզվէլթը դարմանող բժիշկները նորէն կը հաստատեն թէ հիւանդին վիճակը շատ գոհացուցիչ է։ Նախագահը երէկ կրցաւ խորհրդակցիլ դաշինքին անդամներէն մէկ քանիին հետ։ Ուաշինկթըն վերադառնալէն իվեր Պ. Ռուզվէլթ ամէնէն լաւ գիշերը անցուց։ Ոսկորի հիւանդութեանց մասնագէտ տոքթ. Շէֆֆէր քանի մը օր ալ Ուաշինկթըն պիտի մնայ։

—Կ'ըսուի թէ Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Պ. Ռութ 1903 մայիս 1ին պաշտօնէն պիտի հրաժարի, բանակին վերակազմութիւնը աւարտելէ եւ սպայակոյտին բարեւորոգման օրինագիծը քուէարկել տալէ ետքը։ Պ. Ռութ նորէն փաստաբանութեան պիտի ձեռնարկէ Նիւ-Եորքի մէջ։

—Մխսխբիի մէջ Լինչի օրէնքի զործադրութեան դէպք մը պատահեցաւ։ Սեւամորթ մարդասպան մը՝ Թոմ Բիլբք որ սպիտակորթ կին մը սպաննած ըլլալուն համար ամբաստանուած է, ողջ այրուեցաւ։ Բարիզի քաղաքին հրապարակին վրայ։ Բիլբք գինով եղած ատեն ձերբակալուած էր՝ իր կնոջ կողմէ եղած խստութիւններու վրայ։ Քաղաքացիներէ ոմանք Բիլբքը բանէն հանելով քաղաքին հրապարակին վրայ ողջ ողջ այրեցին հինգ հազար հոգիի ներկայութեանը։ Մամուտոր կառխուսմբեր յատկացուած էին հանդիսատեսները տանելու։ Տեղը սահմանուած էին կիներու եւ օրիորդներու համար,

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱՅԻ ՄԱՀԸ

Պրիւսել փողոցին մէջ.— Դիագնոսիքիւը.— Տիկին Զոլա.— Մահուան զոյժը.— Օտար լրագիրներու կարծիքը։—Էմիլ Զոլայի արձանը.— Ցիշատակներ.— Դուռակութիւն մը։

Բարիզ, 30 սեպտ.— Հարիւրաւոր հեռագրքիրներ կեցած են Պրիւսէլ փողոցը՝ Էմիլ Զոլայի տանը առջեւ։ Բազմաթիւ քաղաքական անձնաւորութիւններ, դրագէտներ, արուեստագէտներ եւ այլն այցելութեան կ'երթան. բայց քիչերը կ'ընդունուին մարմնոյն գտնուած սենեակը։ Դիագնոսիքիւն կատարող բժիշկներէն մէկը ըսաւ թէ Զոլայի ուղեղը քննուած չէ, վասն զի մեծանուն վիպասանին մարմինը ա՛նքան յօշոտուած է որ բժիշկները չուզեցին զպչիլ անոր սքանչելի ճակատին։

—Տիկին Զոլա բաւական լաւ է. այսօր կրնեց առջի օրուան յայտարարութիւնը։ Հարկ դատուեցաւ անոր իմացնել ամուսնոյն մահուան լուրը։ Զեռնհաս պաշտօնեաները կնքեցին Զոլայի աշխատութեան սենեակը։ Անհրաժեշտ էր առնել Տիկին Զոլայի կամքը յուղարկաւորութեան եւ ուրիշ պարագաներու մասին։ Տոքթ. Կոպ ու Լարա, այս առտու, Նէյլիի դացին եւ ամենամեծ զգուշութեամբ տիկին Զոլայի իմաց տուին իր ամուսնոյն մեռած ըլլալը։ Տիկին Զոլա Ջղային մեծ տագնապ մը ունեցաւ եւ սկսաւ հեծկլտալ, անսասկնալի բառեր արտասանելով։ Կարելի չեղաւ անոր կարծիքը առնել։ Կէս օրէն ետքը, բաւական հանդարտած ըլլալով տիկին Զոլա յայտարարած թէ տակաւին դագաղ չդրուած անգամ մըն ալ կ'ուզէ տեսնել իր ամուսինը եւ փափաք յայտնեց որ մարմինը չցուցադրուի։ Էմիլ Զոլա Պաուլ Լէդէնոնի ապատ ըլլալով, յուղարկաւորութեան միջոցին զինուորական պատիւներ պիտի ըլլան։

Լոնտոն.—Էմիլ Զոլայի մահը խոր տրպաւորութիւն մը գործեց Լոնտոնի մէջ։ Նախ Բարիզէն երեք տողով հեռագիր մը առնուեցաւ. յետոյ աւելի ընդարձակ հեռագիրներ իրարու յաջորդեցին։ Իրիկուան լրագիրները չատ նպաստաւոր յօդուածներ գրեցին հանգուցեալ վիպասանին համար։ Զոլա աւելի իբրեւ Տրէյֆիւսի պաշտպանը գովեստի կ'արժանանայ քան թէ իբրեւ վիպասան։ Զոլայի գործերէն մեծ մասը՝ մանաւանդ Ռուկոն-Մաքարները անյարմար էին անգլիական ճաշակի, եւ Լա Թեռի ու Նանայի հրատարակութիւնները Անգլիոյ մէջ արգիլուած են եւ այնպէս կը մնան։ Սենք-Ֆէյմս Կազէթ կ'ըսէ.—«Մինչեւ վերջին ժամանակներս հոս շատ քիչ կը գնահատէին ֆրանսացի իրապաշտ վիպասանը։ Անոր գործերուն բնապաշտ ոճը եւ այն սենեկէն ձեւը, որով կեանքը կը նկարագրէր, ինչպէս ինք կը տեսնէր, անգլիական հանրութեան ճաշակին չէր յարմարեր, վասն զի այդ հանրութիւնը չատ մտքերնուն նպաստաւոր ընդունելութիւն պահած է իր գաղափարներուն եւ զգացումներուն մէջ։» 1893ին էր որ Զոլա՝ այն ատենը նախագահ դրագէտներու Ընկերութեան, առաջին անգամ Լոնտոն ժամանեց օրագրողներու կաճառին մէջ հրապարակասօսութիւն մը կատարելու։ 1898ին Լոնտոն դնաց եւ մինչեւ 1899 յունիս հոն մնաց, յայտնի պատճառներով։ Կոպ մեծ վիպասանին գրական գործը քննելով կ'ըսէ.— «Ցիրանացի գերադէտը տեսակ մը դրական լուսանկարիչ էր առաջնակարգ. կարող էր լոյսին ու ստուերին արդիւնքները ձեռք անցընել, բայց ստուերը չատ կը սիրէր։ Առանց երեք փայլուն երեւալու, աշխատասէր էր ու լուրջ. ընդհանուր կերպով կարելի է ըսել թէ անոր աշխատութեանց մնայուն էր չարը վերցնել եւ բարին փառաւորել։» Սքանցարս կ'ըսէ թէ Զոլայի էջերէն մէկ քանին կրնան վիրաւորել փափուկ ընթերցողներու զգացումները, բայց ոչ ոք պիտի գրգռեն դէպ ի չարը։ Մորնինկ Լիսր կ'ըսէ թէ Զոլա իր նմաններուն համար ճշմարիտ ատտարան մը գրած է. պարտականութիւնը եւ աշխատութեան ու արգասաւորութեան ուրախութիւնը քարոզած է։ Զոլա Ֆրանսայի աշխատասէր մէկ կողմը ցոյց կուտար։ Ուէսթմինսթր Կազէթ կ'ըսէ թէ Զոլայի յանցանքը, որ է գաւառաբար մը զըրպարտել, անձնուրացութեան ամէնէն քաջասիրտ օրինակներէն մէկն է։

—Թայմզ կ'ըսէ թէ մեծ նորաձեւող մը անյայտացաւ։ Թայմզ կը յարէ.— «Հանդարտիկ բազմաթիւ անձերու համար Զոլայի գործերը արհամարհելի էին. մշկուած ճաշակի տէր չատ մը անձերու համար անընթեռնելի էին. բայց հարաւային Եւրոպայի մէջ կարդացողներու համար ճշմարիտ յայտնութիւն մը եղան անոր գործերը, մինչդեռ Ռուսիոյ, Գերմանիոյ ու Հոլանտայի մէջ, ֆրանսական ընթերցողներու բազմաթիւ դասակարգի մը եւ անկլօ-սաքսոն աշխարհին մէկ մասին համար Զոլայի գործերը իբրեւ ամենակարեւոր գործ մը նոտուած են քառորդ դարէ մը ի վեր հրատարակուածներուն մէջ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, սա յայտնի է թէ Զոլա երկիւղածութեամբ համակերպեցաւ իր հաւատատած առաքինութեան ու անձնուրացութեան սկզբունքներուն։» Տէյլի Քրոնիքիլ կ'ըսէ թէ Զոլայի մահուան լուրը միահաղոյն ցաւով պիտի իմացուի թէ ամբողջ Անգլիոյ եւ թէ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։ Տէյլի Քրոնիքիլ կը յարէ.— «Քսան տարի, նոյն իսկ տասը տարի առաջ այսպէս պիտի չըսէինք. դեռ չատ չըներ Զոլայի անունը աղտոտութեան ու լպիրշութեան խորհրդանշանն էր։» Անգլիոյ մէջ ամէնէն աւելի Տրէյֆիւսի գործին մէջ կատարած դերը լուրջ խորհրդի համբաւ մը չանեցնել տուաւ անոր։»

Հռոմ.— Իտալիոյ բոլոր լրագիրները դրուատալից ու համակրական յօդուածներով կը խօսին Էմիլ Զոլայի վրայ։ Կ'ողբան անոր յաւիտենական կորուստը՝ իբրեւ մեծ վիպագիր եւ պաշտպան ճշմարտութեան ու արդարութեան։ Կը յարին նաեւ թէ անոր մահը ամենախորին տպաւորութիւն մը կը գործէ ամբողջ աշխարհի մէջ, վասն զի Զոլա իր արուեստին չափ իր նկարագրովն ալ մեծ էր։ Լրագրական թղթակիցներու սէնտիքան, Զոլայի մահուանը առթիւ, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանսայի կրթական նախարարին։ Իտալիոյ բոլոր լրագիրները կը մասնակցին Ֆրանսայի սուգին՝ անոր ամենէն նշանաւոր մէկ քաղաքացիին մահուանը առթիւ։

—Իտալիոյ կրթական նախարարը, Զոլայի մահուան առթիւ, սա հեռագիրը ուղղեց Ֆրանսայի կրթական նախարարին.— «Այն ամենասուր իրողութիւնը որ յանկարծ Զոլան զրկեց իր գրական ու քաղաքային փառաւոր առաքելութենէն, ոչ միայն Ֆրանսայի, այլ ամբողջ մտաւորական աշխարհին համար դժբաղդութիւն մըն է, մանաւորապէս Իտալիոյ համար, որուն Զոլայի անունը կցուած է ծագման, համակրաշխութեան ու համակրութեան կապերով։ Հանեցէք պատուարժան պաշտօնակից, մեր վերջին ողջոյնը դնել դագաղին վրայ անոր որ ուզեց որ իր խիստ մեծ արուեստը ճշմարտութեան արտայայտութիւնը եւ ընկերական փրկութիւնը ըլլայ։»

—Ֆանֆուլլա կ'ըսէ թէ Պալլաք եթէ իրապաշտութեան Նարցէնը եղած էր, Զոլա ալ Մոլթքէն եղաւ։

Բեռբա.— Բոլոր լրագիրները համակրական յօդուածներ կը հրատարակեն Զոլայի վրայ. կը ցաւին մահուանը վրայ անոր որ Ֆրանսայի բնապաշտ դպրոցին պետը եւ գրականութեան փառքերէն մէկը եղաւ։

Վիեննա.— Լրագիրները մանաւոր հրատարակութիւններով կը ծանուցանեն Զոլայի մահը՝ երկար յօդուածներ նուիրելով։ Բոլոր լրագիրները թացի հակարէտ կանոներէն, կը դրուատեն Զոլայի մեծ յատկութիւնները ու ազնուագոյն։

Պրիւսել.— Պեօրսեն Քուրիեր, Զոլայի մահուան վրայ խօսելով կ'ըսէ.— «Զոլա նորաձեւողը եղաւ գիրականի վէպին, նախաձեռնարկը նոր ձեւի մը, իրապաշտութեան գրպրոցի մը։ Ճշմարտութիւնը անոր սեղմունքն էր, ինչպէս ցոյց տուաւ Տրէյֆիւսի պաշտպանութիւնը սանձնելով եւ ամէն բան վտանգելով, մինչդեռ Տրէյֆիւս անծանօթ մըն էր իրեն։ Այսօր կ'ողբանք կորուստը մեծ բանաստեղծի մը եւ մեծ նկարագրի մը։» Պէրլիներ Թակեպլաթ կ'ըսէ.— «Էմիլ Զոլայի հետ ո՛չ միայն մեծ գրող մը, մտքի ու ոճի մեծ արուեստագէտ մը կ'անհետանայ, այլ գրական թուականի մը քաղաքակրթեալ պատգամբերը։ Կարելի է նմանողներ ունի, սակայն յաջորդ պիտի չունենայ։»

Բարիզ.—Մարզկային իրաւունց Դաշնակցութիւնը, զեկոյց մը ուղղելով լրագիրներուն, կը ծանուցանէ թէ հանգանակութեան ձեռնարկած է յիշատակարան մը կանգնելու Զոլայի համար։

—Պ. Հիւզման, Զոլայի աշակերտներէն մէկը, որ վարպետին աշխատակցեցաւ Սուարէ եր Մէհսան գործին, յետոյ ձգեց ընապաշտ գրագրոը եւ յարեցաւ միստիքական գրականութեան՝ եւ սակայն Պ. Հիւզման իմանալով վարպետին մահը շատ յուզուեցաւ։ Լրագրական թղթակցի մը ըսաւ թէ Զոլա բարի էր, մեհնանձն ու դիւրամատչելի ամենուն համար։ Երիտասարդները կ'ընդունէր մեծ բարեխոհութեամբ։ Զոլա շատակեր ըլլալով ճոխ սեղան մը ունէր եւ միշտ բարեկամներ կը հրաւիրէր։ Ամէն ատեն լաւ չէր հագուեր եւ երբ դիտողութիւն ըլլար, կը խոտովանէր իր այդ թերութիւնը։ Իր գործին վրայ միայն կը մտածէր։ Ամէն առտու կանուխ կը սկսէր աշխատիլ. կէս օրին միայն սենեակէն դուրս կ'ելլէր ճաշելու։ Իր վիպասանութենց յատակագիծերը մանրամասնօրէն կը պատրաստէր իւրաքանչիւր գլուխի համար։ Երեք կամ չորս թուղթ կը գրէր, եւ ոչ աւելի եւ կրնար ըսել թէ ա՛ր օրը պիտի աւարտէ իր վիպասանութիւնը։ Ռուկոն-Մաքարներու պատմութիւնը սկսելէ առաջ, անոր ամբողջ յատակագիծը պատրաստած էր։ Օր մը կերակուրի ատեն Պ. Հիւզմանի ցոյց տուած էր Աւսմուարը գրելէ առաջ, Ռուկոնները հիւանդամարը, որ յետոյ Տոքտօր Բասքալի գլուխը դրաւ։ Զոլա կ'ըսէր թէ այդ գործը աւարտելէ ետքը թատերգութիւն պիտի գրէ։ Բայէ Ռուսլիսի մէջ Պոլսոն եր Ռոզ անուն թատերգութիւն մը ներկայացնել տուաւ, բայց չյաջողեցաւ։ Զոլա Մէսանի մէջ փոքր տուն մը գնեց եւ յետոյ երբ հարստացաւ, առանց ճարտարապետի, հեռագիրներ աւելցուց օրինաւոր վարպետի մը աջակցութեամբ։ Զոլա հեծելութիւնը ալ կը նստէր, կարելի է նիհարնալու համար։ Ժամանակին բաւական գէր ըլլալով, վերջերս իրեն նիհարցած էր։ Զոլա որ այնքան շատակեր էր, իր սիրած չատ մը ուտելիքներէն ու ըմպելիքներէն ինքզինքը կը զրկէր՝ չդիրնալու համար։ Զոլա այդ ասեն ալ ցոյց տուաւ թէ անյողդողդ կամքի տէր է։ Պ. Հիւզման ըսաւ թէ Սուարէ եր Մէհսանէն երեքը մեռան՝ Մօբասան, Ալէքսի, Զոլա. հիմա կարգը որո՞ւն է։

—Զոլայի ձեռքին դիծերուն վրայ կատարուած ուսումնասիրութիւնը մը սա գուշակութիւնները եղած են 21 տարեկան եղած ատեն.—«Բառասուն տարեկանին մեծ փոփոխութիւն. երկար կեանք. յանկարծակի մահ. ընտանիք եւ ուղեւորութիւն սիրող. մեծ արուեստագէտ. զինուորական նուագածութեան սիրահար։»

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

(Նար. երէկի թիւէն)

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Մարդահամարի ընդհանուր վարչութեան կազմակերպութիւնը, իր պարտականութիւնները եւ մարդահամարի ցուցակներուն առաքման եղանակը։

Յօդ. ԺԹ. — Մարդահամարի ընդհանուր վարչութեան ձեռնհաս պաշտօնատարը ներքին գործոց նախարարութիւնը պիտի ըլլայ. ասոր համար՝ այդ նախարարութեան իրաւասութեան ներքեւ պիտի գտնուին մէկ ընդհանուր անօրէն եւ օգնական մը. ի հարկին այդ օգնականին թիւը պիտի աւելնայ։ Մարդահամարի դիւանն ալ ընդհանուր վարչութեան դիւանին հետ առնչութիւն պիտի ունենայ։

Յօդ. ԺԵ. — Գաւառներու եւ գաւառակներու մէջ պիտի գտնուին մարդահամարի մէկմէկ պաշտօնեայ եւ քարտուղար, իսկ կուսակալութենց կեդրոններուն եւ ուղղակի կեդրոնին իրաւասութեան տակ կառավարուող կառավարութենց կեդրոններուն մէջ պիտի գտնուին մարդահամարի մէկմէկ տեսուչ եւ անոնց իրաւասութեան տակ առաջին եւ երկրորդ մէկմէկ քարտուղար. ասոնք տէրութեան կողմէ պաշտօնի պիտի կոչուին եւ ի հարկին անոնց թիւը պիտի աւելցուի։

Յօդ. ԺԶ.—Գաւառակներու մարդահամարի պաշտօնեայ ու քարտուղար ըլլալ փափաղողը պէտք է 1. Օսմ. հպատակ ըլլայ։ 2. Իտատիէ կամ բիւրոքիի վարժարաններէն չրջանաւարտ եղած ըլլայ վկայագրով, կամ թէ հանգատեան կոչուելու յատուկ պետական պաշտօններու մէջ գտնուած ըլլայ, կամ թէ երեք տարի չրջանակ, մարդահամարի վարչութենց մէջ իբր անթոյլատ պաշտօնեայ աշխատած ըլլայ կանոնաւորապէս եւ տեղեկացած ըլլայ մարդահամարի գործողութենց այս պարագան հաստատող թուղթի մը պէտք է գտնուի անոր ձեռքը։ 3. Քսանմէկ տարեկանէն վար եւ յիսուն տարեկանէն աւելի պէտք չէ ըլլայ։ 4. Ո եւ է ոճիրով կամ յանցանքով չդատապարտուած պարկեշտ եւ ուղղամիտ անձ մը ըլլայ։ 5. Թուքերէն բացատրելու ատենին եւ գրագիտութեան, գեղագրութեան, թուաբանութենէն չորս գործողութենց տեղեակ ըլլայ ըստ բաւականին։ Պէտք է քննութիւն մը անցընէ գաւառակի իտարէի ժողովին առջեւ, իր կարողութիւնը հաստատելու համար։

Յօդ. ԺԷ.— Գաւառներու մարդահամարի պաշտօնեայ ըլլալ ուզողն ալ նախորդ յօդուածին մէջ գտնուած հանգամանքները լրացնելով հանդերձ՝ երկրորդական վարժարաններէ չրջանաւարտ եղած պէտք է ըլլայ, կամ գաւառակի մարդահամարի վարչութենց մէջ երեք տարիի չափ պէտք է ծառայած ըլլայ եւ կամ թէ հանգատեան արժանի եղող պետական պաշտօններու մէջ տիպ տարի բարեբարոյ կերպով ծառայած ըլլայ. նաեւ տեղեակ ըլլայ պաշտօնական գրութենց, թուաբանութեան եւ մարդահամարի գործողութենց։ Պէտք է քննութիւն անցընէ գաւառի իտարէի ժողովին առջեւ, իր կարողութիւնը հաստատելու համար։

Յօդ. ԺԸ.— Նահանգներու մարդահամարի տեսչութենց մէջ պաշտօնավարել փափաղող մը Ժ.Զ. յօդուածին մէջ գրուած տրամադրութիւնները լրացնելով հանդերձ՝ բարձրագոյն վարժարաններէն չրջանաւարտ պէտք է ըլլայ ըստ օրինի, կամ տերութեան ծառայութեան մէջ գրաւնուած ըլլալու է, կամ թէ հինգ տարի գաւառի մարդահամարի վարչութենց մէջ ծառայած եւ կամ թէ հանգատեան թոշակի արժանացող պետական պաշտօններու մէջ պէտք է գտնուած ըլլայ. նաեւ ըստ արժանւոյն պէտք է տեղեակ ըլլայ պաշտօնական գրութենց, թուաբանութեան, գրագիտութեան։ Պէտք է քննութիւն մը անցընէ նահանգին իտարէի ժողովին առջեւ, իր այս կարողութիւնը հաստատելու համար։

Յօդ. ԺԹ.—Գաւառներու մարդահամարի վարչութենց մէջ առնուելիք պաշտօնեաները պէտք է լրացնեն Յօդ. Ժ.Զ.ի մէջ գտնուած օրինական հանգամանքները, իսկ նահանգի մարդահամարի վարչութենց մէջ գործածուելիք պաշտօնեաներն ալ Ժ.Ի. յօդուածին համաձայն պէտք է գործադրեն օրինական հանգամանքները։ Գաւառի մարդահամարի վարչութեան մէջ առնուելիք պաշտօնեաները գաւառի իտարէի ժողովին առջեւ պէտք է քննութիւն անցընեն. իսկ նահանգներունն ալ նահանգի իտարէի ժողովին առջեւ։

Յօդ. Ի.— Նախորդ յօդուածներու համաձայն քննութիւնները կատարուելէն յետոյ, ընդունելի դատուողներուն կնքագրութիւնը պէտք է պատրաստուի եւ քննութենց թուղթերուն հետ տեղեկագրով մը պէտք է զրկուի ներքին գործոց նախարարութեան, հաստատուելու համար։ Այդ տեղեկագիրը պիտի քննուի չարաթը մէկ անգամ մարդահամարի ընդհանուր վարչութեան մէջ գումարուելիք յանձնաժողովին մէջ, որուն պիտի նախագահէ ընդհանուր անօրէնը, եւ որուն մշտական անդամները պիտի ըլլան Կ.Պոլսոյ եւ նահանգներու մարդահամարի դիւանները առաջին քարտուղարները եւ հաշուակալութենց եւ թղթակցութենց միմիայիները։ Արժանի դատուելու պարագային, յիշեալ յանձնաժողովին կողմէ մատուցուած տեղեկագրին վրայ, ներքին գործոց նախարարութիւնը պիտի հաստատէ ընտրուած պաշտօնեաները։ Արժանի չդատուելու պարագային, ըստ օրինի կը տեղեկագրուի պէտք եղած տեղը թէ ընդհանուր վարչութեան տեսակէտով օրինական հանգամանքները լրացնող ուրիշ պաշտօնեայ մը պէտք է ընտրուի եւ տեղեկագրուի։ Գաւառակներու եւ գաւառներու, նահանգներու եւ կեդրոնին ուղղակի իրաւասութեան տակ գտնուող կառավարութենց մարդահամարի վարչութենց մէջ գործածուելիք պաշտօնեաները պատուաւոր երաշխաւորութիւն տալէն զատ գաւառներու մէջ իտարէի ժողովին եւ Կ. Պոլսոյ մէջ յիշեալ յանձնաժողովին առջեւ պէտք է երդում ընեն եւ անկէ առաջ գործի չկոչուին։

Ներքին Լուրեր

ՍԻԼԱՄԱԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Լոնտոնի օսմ. դեսպան Բոսթաքի փաշա Անթոմուլօ ու կինը, Ֆրանսայի դեսպանը, կինը, խորհրդականը ու առաջին թարգմանը, Սպանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, դերման զօրավար Լիսթէյզէր ու վեց հետեւորդ սպաներ, Իտալիոյ հիւպատոսը, անգլիացի նաւային երկու սպաներ, պուլկարական գործակատարը եւ դեսպանատուներէն յանձնարարուած վաճառականի չափ հիւրեր։ Ներկայներէն ոմանք սենեկապետ Լ'ին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.—Ռուսիոյ Վեհ. կայսեր հօրեղբօրորդի Բարձ. Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսը որ պաշտօն ունի Ն. Վեհափառութեան բարեկամական զգացումները մատուցանել Վեհ. Սուլթանին, երէկ, իր հետեւորդ սպաներով եւ Ռուսիոյ դեսպանին ու առաջին պաշտօնեաներուն հետ, կայս. պալատ քէօշկը գնաց եւ դիտեց Սէլամլիքի արարողութիւնը։ Յետոյ կայս. պալատին մէջ Վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելով դիտեց կայս. զինուորներուն կողմէ կատարուած զօրահանդէսը։

—«Երէկ, ուրբաթ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ հնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլիքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ հնորհուած արտօնութեամբ, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Բոնսթան եւ Սպանիոյ դեսպան Բարօն տի Սակրատօ մարքիզը պատիւ ունեցան խմբովին եւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

—Պուլկարական գործակատար Կէչով էֆ. ալ պատիւ ունեցաւ ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին։»

ՆԻՔՈՂԱՅԵՎԻՉ ԴՈՒՔՍԸ.—Ռուսիոյ Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսը, երէկ ժամ 4ին հիւրամեծաց Թիւրխան փաչայի եւ Անմէտ Ալի փաշայի հետ, Բեբեք երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվի։ Կառքին ետեւէն ու առջեւէն կ'երթային հեծելազօրեղ պահներ եւ նիզակաւոր հեծելազօրեղներ դումարակ մը։ Մեծ դուքսը ժամ 5½ Մէրասիմ Տարբէսին վերադարձաւ, ուր հագուստները փոխելով համազգեստ հագաւ եւ կուրծքէն կախեց Իմթիազի ու Իքթիխարի ակամայաւոր պատուանշանները։ Յետոյ, իր հիւրամեծարներուն, հետեւորդներուն եւ Ռուսիոյ դեսպանին հետ՝ ամէնէն ալ պաշտօնական համազգեստով՝ պալատական կառքերով Մէրասիմ Տարբէսին գնաց կայս. պալատն քէօշկը։ Մեծ դուքսին հետեւորդներէն եւ Կեռարկի Բոպիհտոնսսկէվ նուագածուներէն ոմանք ալ քէօշկին առջեւ կեցան։ Վեհ. Սուլթանը, կէս օրին, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած եւ իր դէմը ունենալով Սպարապետ Բիրզա փաշան, Համիտիէ մզկիթը գնաց՝ ուրբաթի աղօթք կատարելու։ Ն. Վեհափառութեան անցնելու միջոցին, մեծ դուքսը ոտքի ելաւ եւ այնպէս դիտեց։ Վեհ. Սուլթանը ժամը դին մտ կայս. պալատ դարձաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը Սպարապետ Բիրզա փաշայի եւ

ԵԼՄԷՆԻ զօրաբանակին մէջ ալ զինուորական հեռագրական գումարտակ մը պիտի կազմուի։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.—Ս պարապետի Դուռը որոշեց երկաթուղիի զօրագունդ մը կազմել։

—Օսմ. երկու սպաներ որոնք երեք տարի առաջ Գերմանիա զրկուած էին, զինուորական երկաթուղիի շինութիւնը ուսանելու համար, իրենց ուսումը աւարտած ըլլալով, երէկ, Կ. Պոլիս դարձան։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատունը հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը պարսկական սահմանագլուխը ժամներ է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Երէկ Անատոլէն 25,000 քիլէ եւ Բումէլիէն 2500 քիլէ ցորեն ժամանեցին Կ. Պոլիս։

—Ռուսիայէն, առջի օրը, 92 տակառ ալքոլ ժամանեցին։ Հունգարիայէն ալ մէկ վագոն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Հինգշաբթի օրը Աղէքսանդրիոյ մէջ քոլէրայէ 17 դէպքեր ու 16 մահեր պատահեցան, Դամիրէ՝ 4 դէպք ու 4 մահ, Տիմիաթ՝ 7 դպէք ու 5 մահ, Ռոզէթ՝ 7 դէպք ու 5 մահ, Սիւէզ 3 դէպք ու 3 մահ, եւ միւս տեղերը՝ 216 դէպք ու 208 մահ. գումար՝ 254 դէպք ու 241 մահ։

—Պուլկարիա ալ վերջուց բժշկական այն քննութիւնը որ Հէպիպէէվոյի մէջ կը կատարուէր Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ։ Ցնոր տնօրինութիւն, Կ. Պոլսէն մեկնող կառախումբերը առողջապահական բժիշկ մը պիտի ունենան, Հէպիպէէվոյէն մինչեւ Հարմանլը։

—Ռումանիոյ կառավարութիւնը վերացուց Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն համար սահմանուած բժշկական քննութիւնը։

—Աղէքսանդրիայէն կը հեռագրեն թէ Եգիպտոսի մէջ քոլէրան հետզհետէ պակսելու վրայ է։

—Մանչուրիոյ մէջ ալ քոլէրան կը նուազի։

—Ցունիս 10էն ի վեր Օտեսայի մէջ ժամանուած 35 հոգի բռնուելով, 13ը մեռեր են։

—Փիլիպպէնց կղզիներուն մէջ օրական հազար մահեր կը պատահին քոլէրայէ։ Ժողովուրդը լեռները ապաստանած է։ Մեռելները անթաղ կը մնան եւ հիւանդները չեն դարմանուիր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը Աղէքսանդր պատուանշանի մեծ խաչը տուաւ Կոմս Իկնաթիէվ զօրավարին։

ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ գտնուող օսմ. դեսպանատնոյ ու հիւպատոսարաններուն ծանուցուեցաւ թէ օտար երկիրներու մէջ օսմ. հպատակները երբ զաւակ ունենան, անոնց արձանագրութեան իլմուխապէրները տալու համար տասը դրուշ միայն առնուի։ Այդ զեկոյցին պատճառը այն է թէ զանազան տեղեր շատ բարձր գին կը պահանջուի այդ իլմուխապէրներուն համար, որով դիմումի ընողները կը պարտաւորուին արձանագրութեան գործողութիւն չկատարել։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց թէ ծնունդներու համար ճշմարտութեան հաստատ իլմուխապէր տուողները եւ այդ առթիւ սուտ վկայութիւն տուողները պատժական դատարաններու առջեւ պիտի դատուին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆը Նախնական քննութիւն մը պիտի կատարէ Կ. Պոլսոյ իմամներու եւ մուէթթարներու մասին։

ՏՈՒԳ. ՆԱՖԻԼԷԵԱՆ փաչայի որդին՝ Լեւոն պէյ, որ Սուլթանիէ վարժարանէն շրջանաւարտ եղած է, կայս. Իրատէի մը համաձայն Պէրլին զրկուեցաւ՝ իր ուսումը կատարելագործելու։

ՔՈԼԷՐԱ, ՍԷՐ ԵՒ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Վերջերս Աղէքսանդրիոյ մէջ Սիմոն անուն մարդ մը անձնասպան եղաւ եւ վրայէն սա նամակը գտնուեցաւ.— «Նշանածս զոր շատ կը սիրեմ, քանի մը օր առաջ քոլէրայէ բռնուեցաւ։ Դիւղը ցորեկ չյաճախուեցայ անոր անկողնին քովէն։ Նշանածս առողջացաւ, բայց ես բռնուեցայ քոլէրայէ ու վախէս վերջ տուի կեանքիս։»

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Դանլրճայի ծովախորշին մէջ Նուսրէթ պէյի չէնքին վրայ աշխատող հայ գործաւոր մը, երէկ, վեց կանգուն բարձրութենէն վար ինկաւ ու ծանրապէս վիրաւորուեցաւ. այդ միջոցին անոր վրայ ինկաւ նաեւ այն տոխտակը, որուն վրայ կ'աշխատէր, որով վիճակը աւելի ծանրացաւ։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀՆԵՐը.— Երէկ գիշեր ժամ 4ին Գատըգիւղի Հայոց եկեղեցիին փողոցին մէջ ապահովագրուած տունի մը միջին յարկէն հրդեհ ծագելով թէ՛ այդ տունը եւ թէ կից գտնուած ուրիշ տուն մը այրեցան։ Հրդեհը սկսած տան տէրն էր առաղձագործ Գրիգոր եւ Ճանգիլճեանի Դարաեանի վարձքով կը բռնակէր։ Միւս տան տէրն էր Հայտար Փաշայի երկաթուղիի Ընկերութեան արկղակալ Զաֆիրաքի։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ, հասկնալու համար թէ հրդեհը թշնամութեան արդիւնք է թէ արկածի։

—Երէկ գիշեր ժամ 6½ին Պոլսոյ Ֆէթհիէ թաղին Հասրբոնը փողոցին մէջ ոստիկան Մէհմէտ էֆ.ի բնակած փայտէն տունէն հրդեհ ծագելով եօթանասունէ աւելի տուներ այրեցան։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրդեհին պատճառը երեւան հանելու համար։

—Երէկ գիշեր ժամ 2ին Եէնիգարուի Օրթա փողոցը լրագրավաճառ Եանիի սեպհական տունէն, ուր գրավաճառ Յովհաննէս էֆ. կը բնակի, հրդեհ ծագեցաւ, բայց մաս մը տեղ այրելէ ետքը կարելի եղաւ մարել։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐԵՐԵՐԸ, մարքի եւ մարմիի չափազանց յոգնութիւնները, զեղծումներն ու քնատութիւնները այժէ կը ձգեն մարդը։ մարմինը կը սկսի ջիղերը կը թուլցնեն ու անժամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները։ Արիւնը, ջիղերը, ոսկորներն ու կազմուածքը զօրացնելու եւ վատուժութեան ու տկարութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օվօ-Լէսիթին Պէլլն նորագիւտ դեղը, որ ամէն մեծ դեղարանները կը գտնուի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ երկրաչարժէ արկածեալներուն ցանկը զրկած է Պատրիարքարան, որոնք մինչեւ հիմա նպաստ կ'ընդունէին։

—Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց։

—Երէկ գիշերուան Գատըգիւղի հրդեհը Ս. Թադեւոս եկեղեցիին հիւղ դէմը ըլլալով, տեղւոյն քարոզիչ Տ. Գնել Ծ. վարդապետ եւ աւագերէցը՝ Սանտալճեան Տ. Կարապետ քահանայ, ինչպէս նաեւ Գալփաքճեան Տ. Յոսրով քահանան եկեղեցին կրակէ ազատելու համար՝ ամէն ջանք թափեցին։ Եկեղեցիին գմբեթը նոր ներկուած ըլլալով՝ ջրհան մը անդադար ջուր կու տար անոր վրայ։

—Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, երէկ առաւօտ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

—Գալֆեանն որբանոցի խնամակալները, երէկ, նորէն այցելեցին նոյն հաստատութիւնը եւ հարկ եղած հրահանգները տուին, եղած կարգադրութիւնները աչքէ անցընելով։

—Քաղաքական Ժողովի անդամ Վահան. Գարբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, առջի օր, Ս. Պատրիարքին ընակարանը երթալով՝ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

—Սկիւտար Դալֆային Պաղը կոչուած գեղջին վրայ Գարակէօղեան կամակալ կառուցուելիք որբանոցին շինութեան ձեռնարկելու համար հարկ եղած պաշտօնական գործողութիւնները աւարտելու վրայ են։ Ինչպէս յայտնի է, այս գեղջին վրայ անջատ խնդիր մը կայ, որուն նկատմամբ Էվգաֆի Թէֆթիշի դատարանը վկայութիւններ լսեց եւ իր արդիւնքը տեղեկագրեց Շէյխ-իլ-Իսլամի Դրան։ Որբանոցին յատկացուած գեղջէն զատ՝ դեռ բաւական հողեր կան շուրջը, որոնք եկեղեցականական վագֆ են, սակայն միթէվէլիութենէն բուն խնդիրը ծագում առած էր։ Մինչ հանգուցեալ կարապետ Գալֆաի երէց զաւակը՝ Սողոմիկ հանըմ ըստ օրինի միթէվէլիի պէտք է ըլլայ, բայց փոքր քոյրը՝ տիկին Սոֆիկ հանգուցեալ Սարգիս պէյէ փոխանցուած միթէվէլիութիւնը կը վարէ այն հիման վրայ, թէ Սողոմիկ հանըմ անկարող է վարելու այդ միթէվէլիութիւնը։ Թէֆթիշի դատարանը վկաներ լսելով գրեց Թէֆթիւանէին թէ, լսուած վկաներով համոզում գոյացած է թէ Սողոմիկ հանըմ կարող է վարել այդ միթէվէլիութիւնը, եւ թէ ասկիա վկայողները պատուաւոր եւ անկողմնակալ անձեր են։ Այս անդամ Թէֆթիւանէէն գրուեր է դարձեալ Էվգաֆի նախարարութեան որ անդամ մըն ալ կոչուին եւ լսուին այն վկաները, որոնք կը հաստատեն թէ Սողոմիկ հանըմ միթէվէլի ըլլալու «զայրը բէշիա» չէ եւ թէ իր վագֆին արամադրութիւնը անխափան եւ կէտ առ կէտ պիտի գործադրէ եւ այս վկայութիւնները լսելով համոզում գոյանալէ յետոյ, արդիւնքը տեղեկագրուի իրեն։ Վերջին ձեւակերպութիւն մըն է ասոր կը կատարուի։ Սողոմիկ հանըմ յանձնառած է որ եթէ իր Միթէվէլիութիւնը հաստատուի, որքանցի գրաւելիք գեղջը առանց փոխարինութեան թողու եւ ապէ վերջը ըլլալիք բոլոր առուծախի եւ ֆէբրալի գործերուն հասոյթին 100ին 40ը Պէյնէքթաշի եկեղեցիին մնայ։ Թէֆթիշի դատարանը հրաւիրած է վկաները, յառաջիկայ շաբթու անգամ մըն ալ ներկայանալու։

—Ռուսումական Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ Դալաթիոյ Խորհրդարանը եւ չարունակելով մայրաքաղաքիս նախակրթարաններու շրջանաւարտներու քննութեանց նիւթերու գնահատումը, աւարտեց դայն. ահաւասիկ շրջանաւարտներուն ցուցակը.—

Ա. ՇԱՐԱՆԱԿ.—Մայր եկեղեցւոյ Պէզճեան եւ Լուսաւորչեան վարժարանէն շրջանաւարտ ներկայացած են 17 մանչ եւ 11 աղջիկ։ Երեք մանչ ու երկու աղջիկ անյաջող ելած են եւ շրջանաւարտի վկայական ստացած են հետեւեալները. Պարոնայք Արմենակ Ա. Գրիգորեան, Ապրօ Գ. Մինթանճեան, Գէորգ Խ. Բարսեղեան, Յակոբ Ա. Մաքսուտ Հ. Դամիկեան, Յովհաննէս Ս. Պողոսեան, Արտաչէս Գահրամանեան, Արշակ Գուլումճեան, Եղիազար Կարապետեան, Հրանտ Մ. Ինճէեան, Հրանտ Մ. Մէշտուճեան, Յակոբ Մ. Հէքիմեան, Սեփոն Մ. Փափազեան, Համբարձում Մ. Համբարձումեան, Գրիգոր Յ. Խանճեան։ Օրիորդք Սիրանոյշ Իւթիճեան, Աղնիս Սերոբեան, Սաթենիկ Խաչիկեան, Հայկանոյշ Խ. Վարժապետեան, Բերուշ Ապաճեան, Արաքսի Սարգիսեան, Վերդինէ Փափազեան, Մայտա Շահինեան, Հռիփսիմէ Բ. Մկրտիչեան։

Սամաթիոյ Ն. Վարդուհեան եւ Սահակեան վարժարանէն ներկայացած են 4 աղջիկ եւ 2 մանչ, որոնցմէ միայն աղջիկները յաջողած են եւ հետեւեալներն են. Օրիորդք Նեվրիկ Ե. Բէօքճեան, Նշանուհի Տէվլէթեան, Մելինէ Կոտանեան եւ Վերժին Մանուկեան։

Կեսիկ Փաշայի Ս. Մեսրոպեան վարժարանէն ներկայացած են չորս մանչ եւ վեց աղջիկներ, որոնցմէ յաջողած են հետեւեալները. պարոնայք Թաթուլ Նանխանութի առանին գանձանակէն 186.75, Բարեսէր ոմն (Մ.Բ.) 120, Սիվրիհիսարցի վեց ազգայիններէ 110, Բարեպաշտուհի Տիկին մը ըստ իւր ուխտի յուլ. օգոս. 108, Միքայէլ Ասարեան 108, Ասարաղարցի ազգային մը 108, կարապետ Յովակիմեանի խանութի առանին գանձանակէն 105.75, Կարապետ Պինպաշեան Սիվրիհիսարցի 95, Գրիգոր Սէմէրճեանի խանութի առանին գանձանակէն 62½, Տիկին Մանեկի Գ. Ասատրճեան 56, Յակոբ Քէօսթէնեան, Սիվրիհիսարցի 54, Կարապետ Դասպարեան Սիվրիհիսարցի 54, Դառնիկ Վ. Դաբամճեան վս. տարեդարձի անուան իր եղբօրորդւոյն Վրդանէսի 54, Ղազարոս Դերձակեան 50, Զարեհ Եուսուֆեան, իւզաղին յուլ. եւ օգ. 40, Սրապոն Ճէնտերէճեան Սիվրիհիսարցի 40, Դալուստ Հաճի Պալեան Սիվրիհիսարցի 40, Դառնիկ Ճէրրահեան ի Գնալը Կղզի, իր վաճառատան մէջ ծախած սիկառի թղթի շանը 40, Յովհաննէս Գալլաճեան Սիվրիհիսարցի 27, Տիգրան Դամճեան 20, Միքայէլ Գիւլլապեան ձեռամբ, Մաքսուտ Նշատաճեանի 20, Գրիգոր Զիլէքճեան, ձեռամբ Մաքսուտ Նշատաճեանի 20, Ատարաղարցի ազգային մը 20, Բարեսէր ոմն 20, Վահէ Յ. Նիկողոսեան վս. ապաքինման իր հօրեղբօր 20, Բարեսէր ոմն իր նոնցեցլոց հոգւոյն 5 դրուշ։ Ընդամէնը 4044 դրուշ։

Եսվրուեան Իսագուլեան Ընկերութիւնը, իրենց բարի սովորութեան համաձայն 1 մնտուկ թէյ (28 քաշ). Նշանիկ էֆ. Տէվրիչեան ի Պրուսա 20 հատ խալվլու երեսի, Մկրտիչ աղա ի Մադրի քէօյ 700 հատ բաթիճան, Մկրտիչ էֆ. Աբիկեան 2 արոյրէ աչտանակ եւ 3 հատ սպարմաչէթ մոմ, Շարամ էֆ. Գազանճեան 1 այծ եւ մէկ ուլ, Տոքթ. Գրիգորիէ պէյ Թաշճեան 1 արտ հորթ, Բարեսէր ոմն 1 ոչխար, Օր. Արուսեակ Գալանոզեան 1 ոչխար, Յարութիւն էֆ. Ճէլէլեան, Ռոստոմեցի 1 ուլ, Յարութիւն էֆ. Սիսուան 1 գառնուկ, Օրիորդ Նոյեմի եւ եղբայրը՝ Վրթանէս Լ. Դափամճեան 255 հատ ճմերուկ, մրգավաճառ Յովհաննէս աղա ի Կէտիկ Փաշա 62 քաշ խաղող, Կոչկարար Սրբկ աղա 2 հատ փոքր պակեր արծաթեայ։ Օգոստոս ամսոյ մէջ սիկառի թղթի հասոյթին եղած է 2075 դրուշ։

* * *

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց, որոնք իրենց բարի սովորութեան համաձայն օգոստոս ամսոյ մէջ եւս Հիւանդանոց այցելելով անձնուիրաբար ածիլած են բոլոր պատսարակները եւ որոնք են.— Պալի Փաչայէն՝ Արմենակ աղա, Դումգարուէն՝ Աղաման եւ Փիլիպոս աղայք, Սամաթիայէն՝ Համբար աղա Յարութիւնեան եւ Համբար աղա Հալպլեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ

Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ Գ. Ի. ԷՎՐԻՆԵԱՆ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԷԼ)

ԱԹԷՆԷ, 3 հոկտ.— Ցունաստանի պաշտօնաթերթը, երէկ, հրատարակեց Ցունաստանի Երեսփ. ժողովին լուծման վերաբերեալ հրամանագիրները։ Նոր ընտրութիւնները նոյեմբերին պիտի կատարուին։

ԲԱՐԻԶ.—Նախարարապետ Պ. Քոմպ, հանրօգուտ շինութեանց նախարարին հետ համաձայնութիւնի եկաւ, պատրաստեց Պ. Քոմպի տրուելիք պատասխանը, ուր կ'ըսէ թէ պիտի չանայ յաջողցնել գործաւորներու պահանջումները անոնց հանգստաւէտ կոչուելուն եւ օրուան աշխատութեան տեւողութեանը մասին։ Դալով օրականի նուազագոյն սակի համար եղած պահանջումին, կառավարութիւնը նախորդ դատիճին կարծիքին պիտի հետեւի, որ հակառակորդ էր այդ բարենորոգումին։

—Կ'ըսուի թէ Տրէյֆիւս հարիւրապետը, տիկին Զոլայի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունենալէ ետքը, որոյեր է ներկայ չգտնուիլ Զոլայի յուղարկաւորութեան, վասն զի տիկին Զոլա երկիւղ յայտներ է թէ մի՛ գուցէ անոր ներկայութիւնը կուսակցական կիրքերու գրգռուելուն պատճառ ըլլայ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Պոէր զօրավարները հոկտ. 15ին հրապարակասութիւն մը պիտի կատարեն Բարլիի մէջ եւ յետոյ ուղղակի Պէրլին պիտի երթան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՅՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 3 հոկտ.— Էմիլ Զոլայի յուղարկաւորութիւնը կիրակի (վաղը) պիտի կատարուի։ Ահագին բազմութիւն ներկայ պիտի գտնուի։ Եւրոպայի զրեթէ բոլոր մեծ քաղաքներէն գրական Ընկերութեանց պատգամաւորութիւններ կը սպասուին։ Ոստիկանութեան վերատեսչութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առաւ, կուսակցական աղմկալից արտայայտութիւններ տեղի չունենալու համար։ Ալֆրէտ Տրէյֆիւս հարիւրապետը ծանոյց «մարդկային իրաւանց» Ընկերութեան նախագահին թէ, ճշմարտութեան ու արդարութեան պաշտպանին վերջին պարտք մը մատուցանելու իր բուռն փափաքին հակառակ, ինքզինքը պարտաւոր կը գտայ յուղարկաւորութեան ներկայ չգտնուիլ, մինչդեռ պատրուակ չտալու համար։

Լ.Ս. Հէ.— Քրիւկէր նախագահը ու հետեւորդները հոկտ. 15ին Մանթոն ժամանելով, ամբողջ ճմեռը հոն պիտի բնակին։

ԲԱՐԻԶ.— Նախարարապետ Պ. Քոմպ, հանքագործներու դաշնակցութեան մէջ պատուիրակութեան պատասխանելով, խոստացաւ. Խորհրդարանին մէջ յաջողցնել անոնց պահանջումները զորս շատ օրինաւոր կը դանէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սակարանը վաղը (այսօր) գոց պիտի ըլլայ։

ՊԷՐԼԻՆ.—կը հաստատուի այն լուրը թէ Վիլհելմ կայսրը պիտի ընդունի պոէր զօրավարները, երբ Պէրլին ժամանեն։

ԲԱՐԻԶ.— կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ արտաքին նախարար Պ. Վիթէի Բարիզ գալուելը, յառաջիկայ գարնան հրապարակ հանուելիք ռուսական նոր փոխառութեան մը պատրաստութեան համար է։

— Արմատական ու ընկերվարական կուսակցութեանց բոլոր խումբերը կը պատրաստուին Զոլայի յուղարկաւորութեանը համար եւ կը հրաւիրեն իրենց բոլոր համակիները որ ներկայ ըլլան։

—Մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուի այն ճառին զոր նախարարապետ Պ. Քոմպ, վաղը, պիտի արտասանէ վաճառականութեան եւ ճարտարագործութեան Բարիզի յանձնաժողովներուն առջեւ։ Պ. Քոմպ պիտի պարզէ կառավարութեան քաղաքականութիւնը։

—Բարիզի մէջ եւեկտրաշարժ թրամուէյներու ընդհարում մը պատահելով եօթը հոգի վիրաւորուեցան։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

30 ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐԳԻ ՓՈՒՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

23rդ վիճակահանութիւն, 1 Հոկտ. կատարուած 30 Սեպտ. 1902

4000 մարք շահող թիւեր

51791–51800	52221–52230	52601–52610
52771–52780	53011–53020	53151–53160
53421–53430	53751–53760	54441–54450
55011–55020	55051–55060	55501–55510
56001–56010	56801–56810	57131–57140
58561–58570	58891–58900	59341–59350
59731–59740	60111–60120	60921–60930
61011–61020	61281–61290	61331–61340
61391–61400	62141–62150	63601–63619
65131–65140	65271–65280	65691–65700
67121–67130	67571–67580	68101–68110
68601–68610	68861–68870	68931–68940
69071–69080	69481–69490	69641–69650
71121–71130	71641–71650	72001–72100
72441–72450	72731–72740	73011–73020
73181–73190	73331–73340	74591–74600

ՂԱԼԱԳԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 20 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	20 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	30	21
Ամէնէն վար գին	»	30	09 ½
Ռումէլիի երկաթուղի գոց	ֆր.	116	50
Ամէնէն բարձր գին	»	116	62
Ամէնէն վար գին	»	114	87

ԲԱՑՈՒՄ 21 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	22
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	116	25
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէյֆի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանմ է Վալէօռ		0	13
Օ.մ. Ապահ. Ընկ.		2	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուխանս		1	35
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		498	—
Թրանսվալ		148	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիպսիէն		260	50
ավրիում		73	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	85

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բօլ էմբերիոլ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէճալիք	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	37
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	54	25
» » » Դ. բաց.	27	75
» » » Դ. գոց.	27	75
Օսմանեան Պանքա	12	87
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	—
» Մոնոբոլ	44	—
Գուլկարական 1888	91	43
Էժիպտիէն իւնիֆիզ	108	75
Տօմինիա	105	—
Թրանսվալ	5	93
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	310

ԲԱՐԻԶ, 3 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	92
» » 3 ½ %		101	15
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	50
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	28	32
« » » Բ.	»		—
» » » Գ.	»	20	52
Օսմ. Կայս. Փամքա	ֆր.	580	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	120	—
Օսմ. մաքատուն	»	512	—
Օսմ. Ռէժի	»	249	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1064	—
Իտալական Ռանթ	»	102	75
Սպանիական արտարին	»	89	07
Թրանսվալ	»	151	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամադրոյ	»	—	—

ՊՐԻՍԼԻ, 3 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	21	95
Ռումէլի երկաթուղի	118	50

ՊԷՐԼԻՆ, 3 Հոկտեմբեր

Ռուպլը	ֆր.	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	120 20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102 90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 280

ՎԻԷՆՆԱ, 3 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239 50
Ռումէլի երկաթուղի	»	112 —
Օսմ. Ռէժի	»	317 —

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՔԹ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՍԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԵՒ (մինչ Զարա քաշեանց դէմը)

Ամենատատիկ ցաւած տկարները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական տկարներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենատարբերագործեալ ազդանշաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԷՖՕԼ ՆԱՍԻՈՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ԱՂԶԿԱՆՑ Վ.ԱՐԺԱՐԱՆ (հիմնուած 1882ին)

Մասնաւորապէս ՏԻԿԻՆ ՏՐՎՈՑԻ եւ ՇԱՖՆԷՐԻ

Բերայի ճիւղ (Եհեանճիի փողոց 35)

Յերեկոթիկ եւ կէս-գիշերոթիկ

Դանցիզլիի ճիւղ

Գիշերոթիկ եւ կէս-գիշերոթիկ

Դանցիզլիի վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 2/15ին, իսկ Բերայի վարժարանինը՝ սեպտեմբեր 9/22, երկուշաբթի օրը։ Երկու վարժարաններուն մէջ ալ խնամով կ'աւանդուին հայերէն, թուրքերէն, յունարէն, անգլիերէն, գերմաներէն, գծագրութիւն, երաժշտութիւն։ Դասական ուսումները պիտի դասաւորուին ֆրանսական քոլէճի բարձրագոյն դասընթացքներու բրոֆէսօրներուն կողմէ, Տիկին Տըլոյի յաջողցելով, որ Դանցիզլիի վարժարանին մէջ կը պաշտօնավարէր մասնաւորաբար։ Աշակերտուհիներու արձանագրութեանց եւ տեղեկութեանց համար դիմել Բերա, Եէնիէնճի փողոց, թիւ 35, երկուշաբթի օրերը, իսկ Դանցիզլիի, հինգշաբթի օրերը։ 23—30

Eau minérale naturelle Krondorf la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ՀԻՄԱՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՔԵԱՆԻ ԻԲԼԻՔՃԻ

Պոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Սենի ճամբ, Նամակատան կից։

Սոյն վաճառատուներուն մէջ կը ծախուին մեղաքսէ, բուրդէ, բամպակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ։ Կը բաւէ անդամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ ապրանքի աղնութեան եւ ժամանութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատուները։ Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին արանց եւ կանանց յատուկ ձերմակեղէններ, գուլպաներ, ֆանէլներ, թաշկինակներ, վայելուչ եւ նուրբ հոմանոցներ, լամպարներ եւ ուրիշ մանր առարկաներ, անմրցելի կերպով ժան գիներով։ Առանցմէ զատ՝ սոյն վաճառատուներուն մէջ կը ծախուին մեղաքսէ եւ բրդէ ծաղկեկներ, ֆանթէզի եւ նորաձեւ պլուզգոյներ, արշինը 5 դրուշէն սկսեալ մինչեւ 15 դրուշ. ինչպէս նաեւ «կրոսէլէնտէր», եւ «կրոտ ամիրիք» կոչուած նորաձեւ կերպասներ։ Մեղաքսէ եւ նորաձեւ Ջուլար կերպասներ արշինը 4էն մինչեւ 6 դրուշ, ամէն տեսակ ֆանթէզի, ապնիս ու վայելուչ կերպասներ, արշինը 7էն մինչեւ 15 դրուշ։ Բրդէ ապնիս կերպասներ եւ արշինը 3էն մինչեւ 7 դրուշ։ Ծիրանական լաւ ապաներ, չգունատող, արշինը 70 փարայէն 90 փարա, մեղաքսէ սոմէն ապնիս ապաներ, փայլուն եւ չգունատող, արշինը 3 դրուշէն, ֆուլլին ապաներ, ծաղկեկնկար եւ ճաշակաւոր գոյներով, արշինը 2 դրուշ 30 փարա։ Բիլքէ եւ ապրոֆոր ապաներ, միագոյն սոմէներ, մեղաքսէ եւ բրդէ խաւն ապրանքներ, եւայլն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԵԾԵԼԱՆԻԻ

Տասնհինգ տարիներէ ի վեր, Ամերիկայի մէջ հաստատուած արհեստաւոր մը, Պ. Գալաճեան, որ հեծելանիի գործով կը զբաղի եւ յաջողութիւն ձեռք բերած է իր առեւտրական ձեռնարկին մէջ, պատրաստ է փափաքողներուն ընտիր հեծելանիներ ղրկելու, ինչպէս նաեւ հեծելանիի լաստիկներ, այլեւայլ մասեր նորոգութեան համար, վերջին կատարելագործութեանց համաձայն պատրաստուած հեծելանիներու պատկերներ։ Ամէն անոնք որ դիմեն, մեծապէս գոհ պիտի մնան։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին.

L. S. Kallajdian

12—13 Boston, mass. U. S. A.

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆիլիէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ու

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

Ապահովագրական ամեն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք. Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէթ խան, Վօյվոտա փողոց, Ղալաթիա, կ. Պոլիս:

579

ԿՈՒՐՍԹԻ ՀԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԻՈՊ Տ'ԻՊՕՖՕՍՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԳՐԻՆՈ ԵՒ ԸՆԿԵՐ. դեղագործ

SIROP D'HYPOPHOSPHITE DE CHAUX
DE GRINAULT & CIE

Բոլոր թթկաց կողմէ յանձնարարուած է և կատարելապէս կը բուժէ ցնցուղի և թոքի հիւանդութիւնները. Նոյնպէս հարբուխները, ցնցղատապերը ևն, թոքախտաւորներու թոքերուն այտուցները կապացնէ և կը վանէ յարատեւ հազերն, որք հիւանդներուն յուսահատութիւն կը պատճառեն իր ազդեցութեամբ գիշերային քրտինքները կը դադրին. ախորժակը կաւելցնայ և հիւանդը լուսով կառողջանայ։

ՓԱՐԻԶ, 8, Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ

ՕՍՄ. ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈՊԵՆԱՐԻ ԳԱՐԵՆԱՆ, ՄԻԵՆԻԼ Ա. ԴԷՍՊԷՇԼԱՆ, Ի. ԼԻԵՆԱՐՏՍ ԵՒ ԸՆՆ.

Այս կիրը, որուն ապառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ հարատարպէտ Պ. Կ. Լինպարտոյի, որ գիտական եղիկար հետազօտութիւններէ ետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս խորոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ ստուած է այս կիրը, ծանուցեալ անուշ Լուսին տակ։ Օտար առաջնակարգ խորոլիք կիրերէն աւելի ալէկ է անվիճելի կերպով։ 200 տամ. տակիի պարզեւ մը ամիսի տուած անոր, որ ապաշուանցնէ թէ այս կիրը խորոլիք չէ գերազանցապէս։ Նրա պայմաններ կը մնացնէ իր մէջ։ — Խնայողութիւն, առողջարար հանգստութիւն, հնստատնութիւն։

Գլխաւորական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Մէրի, թիւ 68, ատաղանավատան Պ. Քէսսէլլու. Մարտանոցի մեծ մթերանոց։ Մանանթիլներն են Գալիս, Քերէսթէճիլեր, թիւ 394, Գասարգիսը քարտիին վրայ, Եանի Մէրջիլի քով, Սամսոն Անտոնոպլու. Եղբարք։ 25—104

Լ'ԻԻՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բորդօ, Բէլգիէթ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվոտա, Լօրանս խան. Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քէսէր Լիմէդ։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամենէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապառնոգր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի գրամ Ֆր. 270,096,748

Պէրլին Վիքթորիան ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, տարեկան, ցմահ Ֆրանք, եւն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԵՋ

Թուրքիոյ ապահովագրողներուն կանոնաւոր գործակալ մը նշանակուեցաւ

Եարեալ է ապահովագրել իր կեանքը, եամ ապրոյ ու որքերու համար օժիտ մը, որոնցմէն փոքր կենդանութեամբ։ — (մեծ նոյն պայմաններ կան տարեկան ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն ստանալի, երկարաձգելի, դիմեցէք նոյն. արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, յարաբերական փոքր վճարումով մը, սեսեալ Մեծ ՖՐԱՆՔԷ. և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 լարաք, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կլլայ 10,000 ֆր.՝ մանաւանդ տարագային 15,000 ֆր. արկածէն ուամ եկամ անկարգութեան պարագային, և տարեկան վճարելի ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարգութեան պարագային։

Ընդարձակեալ դրամատուն. — ԱՄՍ. ԱՅՍ. ՊՆԵՍ
Ընկ. գործակալ, — ԵՄԻԼ ՎԻԼ

Ղալաթիա, Օմ. Պանքային գէմը, Խնէրէ Խան, Թիւ 7, 8, 9։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի Տրապարակ թիւ 9 սեպհական շէնքն մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ի գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընդհանուր ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիարտ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընդհանուր ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր ծանոյցներ գեղեցիկ գիներով։ Նկատելի որ պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ամէն պայմանները։ Շահաբաժիններու տարեկան տարի տարի ստանալի վճարում մը։ Ուրախ ենք ապահովագրողք ՁԵՐՄ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կենթարկուին միւս այն անձինք. որ Շահաբաժիններու բաղդանան (accumulation des bénéfices) ՅՈՒՍԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ պրուշեամբ գործող ընկերութեանց կապահովագրուին։

Ընկերութեան գրասենեակն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԵՑՍԵՐԱՆ ՊԱՆԴՈՒՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնս Քիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Բանկատրուն Խան, Օմ. Պանքային դիմաց։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ դիմաւոր քաղաքաց մէջ։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական. ապառնով եւ գիտիւն կերպով կ'ազդէ
Տիեզերաճոյակ հնամաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԻՆ

Գանանչելու և հեռեւեալ անունը պարունակող պիտակով օրեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծանուցանեն դիմաւոր դեղավաճառներուն և գեղագործներուն։

387

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Դրամագլուխ 31 դեկ. 1898Թ

162, 924, 140 ֆունտ

Ապահովագրութիւններ, 31 դեկտեմբեր 1898Թ.

29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականն՝ այսինքն՝ 1848ի ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վնասները, կենսական թոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 սոխներ ասած է որոնք 58,680,000 ֆունտի գրամագլուխ մը կը ներկայացնեն.

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեցէք հանուր գործակալներուն Պ. Պ. ԵՑՕՒԼԸՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալաթա, Մէյմանէճը փողոց, Ալալէմի խան։

Մինչդեռ դիմումներուն լաւ վարձատրութիւն տրուի ըստայ։

Գործակալութիւն, Ղալաթիա Մէյմանէճի խան։

ՏՈՔԹ, ՆԻՔՕԼԱՍ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԵՆԳԼԻԱՅԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԱՎՈՐ

Հիւանդներ կը գտնուին որ կը գարմանեն իր մասնաւոր դարմանատան մէջ. Ղալաթիա, Քրամվելի փող. Սանեգոնդար նաւամէջ, Գարագա ի օրէրի դիմաց, լամգանիի խառնուրդ վրայ, թիւ 97, որ կը գտնուի ամէն օր առտուան ժամ 8ին մինչեւ 1ին 11։ Ջերմանգութիւնը (ագէլ սոզուգլուղը) թէ նոր սկսած եւ թէ հինաւուրց ապրած եւ ամէն ծագում առած հի ամոր թիւնները լինչպէս դիմադարմիութիւնը, յամ խանգութիւնը. ամորձիքներու ուռեցքը. մրզանքի նեղութը. եւայլն, եւայլն կը գարմանէ բոլորովին նոր մեթոդով առանց ցաւ զգացնելու եւ քիչ ժամանակի մէջ։ Անոնք որ կը թերեւանան, առողջանան եւ ալ կրնան վճարել այսպէս։

Տոքթ. Կալինօս կասարեալ յաջող բժիշկ կը բուժէ նաեւ մորթի հիւանդութիւնները։ Անոնք որ այս կարգի հիւանդութիւններու ենթակայ են եւ յուսահատած թող դիմեն յ'ինալ բժշկին, ապահովապէս գտնուիր ազատ։

ՄՈՍ

ՇՈՊԵՆԱՒԱՅՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Ֆօռոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգոնաւոր

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Բամեկ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէգրիս	2400
Բէկսէր	3000	Օսարիս	2220
Քեանիրուս	3000	Բէրս	2250
Նարոս	3000	Մէնտր	2000
Օսմանլի	3000	Խարտրի	1500
Մարիանիս	2500	Գիլտա	1500

Դիմել առ Ա. ՈՒՐԻՔՈՒ և ԸՆԿ.
Ուրիքոյ խան
ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ։

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԷՆ ԱԶՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԸ

Ն. Լ. Բ. Ս. Ա. Ն. Ի. Ա. Ն. Ի. Ա. Ն. Ի